

Jeugdhulp in de gemeente Heeze-Leende

Stand van zaken en leerpunten jeugdhulp gemeente

Colofon

De rekenkamercommissie bestaat uit de volgende leden:

Karin van de Berg

Coen Cransveld

Isabel Plessius

Het onderzoek naar Jeugdzorg is uitgevoerd door Paul Boekhoorn van onderzoeksbureau BBSO in opdracht van de rekenkamercommissie.

Dit rapport is in juli 2025 aangeboden aan de gemeenteraad

Voorwoord

De rekenkamer van de drie A2 Gemeenten voert onderzoeken uit naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. Met deze onderzoeken ondersteunt de rekenkamer raadsleden in hun kaderstellende en controlerende taak.

In de afgelopen jaren is er veel maatschappelijke zorg ontstaan over het ontbreken van tijdige en passende hulp voor jongeren voor wie deze hulp van groot belang is. Dit heeft tot veel kritiek geleid op de jeugdzorg waarbij onder meer gewezen is op de lange wachtlijsten en het tekort aan gekwalificeerd personeel. In dit kader heeft de jeugdzorg nieuwe opdrachten gekregen waarbij verkorting van de wachtlijsten, versterking van de samenwerking en coördinatie, toegankelijkheid van de zorg en verhoging van de zorgkwaliteit centraal zijn gesteld. In het licht van de Jeugdwet spelen ook gemeenten een belangrijke rol in de vormgeving en uitvoering van de jeugdhulp.

De beleidsmatige ontwikkelingen van de afgelopen jaren en de beleidsvoornemens voor de komende jaren zijn aanleiding geweest voor de Rekenkamer A2 Gemeenten om de stand van zaken ten aanzien van jeugdhulp binnen deze gemeenten in Zuidoost-Brabant, i.c. de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard, te onderzoeken. Met het onderzoek wil de Rekenkamer een beeld schetsen van de aanpak van de jeugdhulp in de A2 Gemeenten en enkele aanbevelingen geven om deze aanpak te verbeteren. Het voorliggend rapport is opgesteld voor de gemeente Heeze-Leende.

Rekenkamer A2 Gemeenten
Juli 2025

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Ontwikkeling jeugdhulp en rol van gemeenten	4
1.2	Doel, vraagstelling en aanpak van het onderzoek	5
2.	Beleidscontext jeugdzorg Zuidoost-Brabant	7
2.1	Lokale en regionale organisatie jeugdzorg en jeugdhulp	7
2.2	Nieuw beleid jeugdzorg	9
3.	Jeugdhulp en jeugdzorg in Heeze-Leende	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Beroep op jeugdhulp en jeugdzorg Heeze-Leende	12
3.3	Beleid jeugdhulp en jeugdzorg Heeze-Leende	15
3.4	Organisatie en uitvoering jeugdhulp en jeugdzorg Heeze-Leende	17
3.5	Cliëntervaringen jeugdzorg Heeze-Leende	24
4.	Conclusies en aanbevelingen jeugdhulp Heeze-Leende	26
4.1	Conclusies	26
4.2	Aanbevelingen	27
Bijlage 1	Jeugdhulp Heeze-Leende; enkele kerncijfers A2 gemeenten	
Bijlage 2	Gemeentelijke kosten jeugdzorg A2 gemeenten	
Bijlage 3	Bronnenlijst Jeugdhulp Heeze-Leende	

1 Inleiding

1.1 Ontwikkeling jeugdhulp en rol van gemeenten

Beleidsontwikkeling

De ‘staat van de jeugdzorg’ in Nederland wordt in de afgelopen jaren door verscheidene organisaties als zorgwekkend beschouwd. De overheid slaagt er bijvoorbeeld wat betreft de jeugdbescherming onvoldoende in om kwetsbare kinderen te beschermen, concludeerden de Inspecties Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Inspectie Justitie en Veiligheid (IJenV) in de afgelopen jaren¹. Ook andere organisaties, waaronder de Jeugddautoriteit, rechtspraak, de Raad voor de Kinderbescherming en ook wetenschappers hebben gewezen op tekortkomingen en knelpunten in de uitvoering van verschillende vormen van jeugdzorg.

Naast een aanvullende financiering van de jeugdzorg om deze knelpunten te verminderen, worden ook beleidsmatige interventies nodig geacht. Deze interventies zijn aangekondigd in de “Hervormingsagenda Jeugd” en het “Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming”. Daarin wordt onder meer gesproken over het vormen van stevige lokale teams op gemeentelijk niveau waar ouders² en kinderen laagdrempelig en dicht bij huis terecht kunnen. Teams die niet alleen de toegang tot hulp zijn maar ook zelf lichte hulp bieden. Deze lokale teams dienen het fundament te worden waar zowel het (nieuwe) jeugdhulpstelsel als het vereenvoudigde jeugdbeschermingsstelsel op gebouwd zal worden.

Jeugdzorg en jeugdhulp

Sinds de decentralisatie van alle zorg voor jeugd naar gemeenten wordt het begrip ‘jeugdzorg’ als verzamelnaam gebruikt voor jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. De term jeugdhulp omvat alle vormen van hulp en ondersteuning (lvb, opvoedvragen, opvoedhulp, jeugd-lvb en jeugd-ggz) variërend van licht ambulant (vaak vanuit een wijkteam, waaronder mogelijk ook gewone opvoedvragen) tot en met intensieve, zeer gespecialiseerde zorg in een al dan niet gesloten setting (jeugdzorgplus). De begrippen jeugdzorg en jeugdhulp worden vaak door elkaar gebruikt. Voor de beschrijving van de gemeentelijke taken op dit terrein, richten we ons in deze verslaglegging met name op de jeugdhulp.

---

¹ De inspecties publiceren onder meer vanaf 2023 ‘Signalen Jeugdbeschermingsketen’. Zie onder meer: Inspectie Justitie en Veiligheid en Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Toezicht jeugdbeschermingsketen, brief aan minister voor Rechtsbescherming en staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, september 2022. Zie ook: <https://www.igi.nl/zorgsectoren/jeugd>. Zie ook: Jeugddautoriteit, De Stand van de Jeugdzorg, oktober 2024. Voor wetenschappelijke publicaties zie ook: Blanken, M. (2024). *The logic behind a cohesive youth care system: Understanding the design, integration and dynamics of complex child service networks*; Rodriguez Rivas-Stellaard, S. D. (2023). *Boemerangbeleid: Over aanhoudende tragiek in passend onderwijs- en jeugdzorgbeleid*.

² Waar in het rapport gesproken wordt van ‘ouders’, bedoelen we ook huishoudens met één ouder, huishoudens met een voogd en mogelijk (andere) ouderlijke verzorgers. Voor de eenduidigheid en leesbaarheid spreken we hier alleen van ‘ouders’.

De gemeenten spelen in dit kader een belangrijke rol in het licht van hun vormgeving en uitvoering van de jeugdhulp. De Jeugdwet is hierin leidend³. Gemeenten zijn daarbij verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van alle vormen van jeugdhulp, bijvoorbeeld voor hulp aan huis bij problemen in het gezin, maar ook bij psychische en gedragsproblemen van kinderen en jongeren. Gemeenten hebben de plicht om jeugdhulp en ondersteuning te bieden, bijvoorbeeld aan jongeren met een beperking, stoornis, aandoening of opgroei problemen. Door die verplichting, de jeugdhulpplicht, moeten gemeenten in ieder geval:

- de jongere adviseren welke hulp het beste past;
- samen met de jongere de goede vorm van jeugdhulp kiezen;
- zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is.

Gemeenten hebben in het kader van de Jeugdwet de volgende taken:

- het aanbieden van jeugdhulp van goede kwaliteit;
- het opstellen van een beleidsplan voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg;
- het treffen van voorzieningen op het gebied van jeugdhulp (jeugdhulpplicht)⁴;
- het organiseren van jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering;
- het nemen van maatregelen voor de aanpak van kindermishandeling;
- het zoeken naar samenwerking met andere sectoren zoals zorg, onderwijs, politie en justitie;
- het aanwijzen van vertrouwenspersonen voor jongeren en (pleeg)ouders die te maken hebben met jeugdhulpverlening.

De Jeugdwet bepaalt dat gemeenten bestuurlijk en financieel verantwoordelijk zijn voor alle vormen van jeugdzorg en jeugdhulp. In de Jeugdwet staat dat tevens dat gemeenten op bovenlokaal (regionaal) niveau samenwerken als dat nodig is, bijvoorbeeld bij de uitvoering van jeugdbescherming, jeugdreclassering en specialistische hulp.

1.2 Doel, vraagstelling en aanpak van het onderzoek

Doel en vraagstelling

Met het onderzoek wil de Rekenkamer een beeld schetsen van de aanpak van de jeugdhulp in de A2 Gemeenten en enkele aanbevelingen geven om deze aanpak te verbeteren. Daartoe is eerst een analyse gemaakt van de huidige situatie binnen de drie gemeenten. Voor iedere gemeente is een zelfstandige analyse gemaakt en aparte rapportage opgesteld.

---

³ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/jeugdhulp/jeugdhulp-bij-gemeenten>

⁴ De Jeugdwet kent een voorzieningenplicht voor de gemeente; de jeugdhulpplicht. Deze houdt in dat de gemeente (het college) een jeugdhulpvoorziening moet treffen als de jeugdige of zijn ouders deze nodig hebben bij problemen met het opgroeien, de zelfredzaamheid of deelname aan de maatschappij. De aard en de omvang van deze jeugdhulpplicht wordt in beginsel door het college bepaald (maatwerk). Het doel van het jeugdzorgstelsel blijft echter onverminderd overeind: jeugdigen en ouders krijgen waar nodig tijdig bij hun situatie passende hulp, met als beoogd doel de eigen kracht van de jongere en het probleemoplossend vermogen van het gezin te versterken.

Het onderzoek heeft in dit kader twee hoofdvragen:

- a. wat is de huidige stand van zaken in beleid en uitvoering van de jeugdhulp in de A2 Gemeenten en hoe wordt deze door betrokkenen beoordeeld?
- b. welke leerpunten zijn er bij een vergelijking tussen huidige werkwijze en verwachtingen en toekomstige uitdagingen gezien relevante beleidsagenda's? Wat zijn de actiepunten voor de toekomstige vormgeving en aanpak van de jeugdhulp in de drie A2 gemeenten?

Deze hoofdvragen zijn uiteengelegd in de volgende deelvragen:

1. Hoe ziet het jeugdbeleid in brede zin (jeugdhulp, jeugdzorg) van de A2 Gemeenten er uit?
2. Wat is de huidige stand van zaken binnen de jeugdzorg in de A2 Gemeenten; hoe is deze georganiseerd, hoe is de toegang naar de jeugdhulp in de gemeenten vormgegeven, hoe is de doorverwijzing/toeleiding geregeld; welke organisaties voeren welke taken uit, welke opdrachten liggen er vanuit de gemeente of andere organisaties, hoe is de bemensing van de toegang, van de teams?
3. Om hoeveel jongeren gaat het, zijn er wachtlijsten, hoe groot is de capaciteit die de A2 gemeenten inzetten, zijn er specifieke (doel)groepen en hulpverleningsthema's te onderscheiden, etc.?
4. Hoe ervaren jeugdhulpverleners de werksituatie en aanpak in brede zin (waaronder werkdruk) en in hoeverre beïnvloedt dit hun vermogen om adequate zorg en aandacht te bieden? Welke kansen en mogelijkheden zien zij om stappen te zetten in de hulp aan kwetsbare jongeren?
5. Wat is het beeld dat families en jongeren hebben van de jeugdzorg binnen de A2 Gemeenten op basis van cliëntervaringsonderzoeken?
6. Wat zijn de specifieke knelpunten in de bescherming van kwetsbare kinderen binnen de jeugdzorg in de A2 gemeenten? En hoe verhouden die zich tot het landelijke beeld? Welke initiatieven of programma's zijn er binnen de A2 opgezet om knelpunten in de jeugdhulp/jeugdzorg op lokaal niveau (en mogelijk regionaal) aan te pakken, en wat zijn de vroege resultaten of uitdagingen?

Onderzoeksaanpak

In het kader van het onderzoek zijn de volgende onderzoeksactiviteiten ondernomen:

- een documentstudie op basis van relevante landelijke, regionale en lokale documenten en data over jeugdhulp (regionale kaders, lokale beleidskader, beleidsregels, uitvoeringsprogramma's, organisatieplannen, cliëntervaringsonderzoek, monitor, aanvullende data, e.d.);
- het afnemen van interviews met wethouder, leidinggevendenden, beleidsadviseurs, hulpverleners en consultants betrokken bij de beleidsontwikkeling en uitvoering van het jeugdbeleid;
- een analyse van verzamelde gegevens en op basis daarvan het opstellen van voorliggend rapport met bevindingen.

2 Beleidscontext jeugdzorg Zuidoost-Brabant

2.1 Lokale en regionale organisatie jeugdzorg en jeugdhulp

Lokale organisatie jeugdzorg en jeugdhulp

Bij de onderscheiden vormen van jeugdhulp en jeugdzorg gaat het om:

- Jeugd & Opvoedhulp
- Jeugdbescherming
- Jeugdreclassering
- Geestelijke gezondheidszorg voor jeugd (jeugd-ggz)
- Zorg voor jeugd met een licht verstandelijke beperking (jeugd-lvb).

Onder de jeugdhulp valt alle zorg aan kinderen en hun ouders bij psychische, psychosociale en gedragsproblemen, bij verstandelijke beperkingen bij jongeren en bij opvoedingsproblemen bij de ouders.

Doelgroep van de jeugdhulp omvat de groep kinderen en jongeren tussen de 0 en 18 jaar.

Soms is er verlengde jeugdhulp mogelijk, voor jongeren tot 23 jaar, als de jeugdhulp bijvoorbeeld nog niet is afgerond op de 18de verjaardag of voor pleegkinderen.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg. Voor het leveren van de jeugdhulp contracteert de gemeente jeugdhulpaanbieders. Dit kunnen grote jeugdhulpinstellingen zijn waar honderden jongeren worden geholpen, maar bijvoorbeeld ook gezinshuizen, zorgboerderijen of psychologenpraktijken met slechts enkele jonge cliënten. In sommige gemeenten bieden ook wijk- of buurtteams jeugdhulp aan. Jeugdbescherming en jeugdreclassering worden altijd uitgevoerd door een van de dertien gecertificeerde instellingen (GI's).

Veel gemeenten bieden (eerstelijns)begeleiding voor jeugdigen en gezinnen vanuit wijkteams, buurtteams of wijknetwerken. Deze sociaal teams of instanties werken (veelal) in de wijk en hebben als doel ondersteuning en hulp integraal en dicht bij het kind en het gezin te organiseren. De teams of instanties zijn multidisciplinair opgezet met beroepskrachten uit verschillende organisaties. Ze houden zich bezig met preventie en ondersteuning en bieden daarnaast vaak ook lichte hulp. Ze voeren niet alles zelf uit, maar kunnen deskundige organisaties inschakelen en zorgen dan voor de toegang tot (gespecialiseerde) hulp.

Regionale organisatie jeugdzorg Zuidoost-Brabant

In de Jeugdwet staat dat gemeenten op bovenlokaal niveau samenwerken als dat nodig is, bijvoorbeeld bij de uitvoering van jeugdbescherming, jeugdreclassering en specialistische hulp. Die jeugdzorg is bestemd voor een kleinere doelgroep, maar moet wel altijd beschikbaar zijn.

Daarom wordt de zorg ingekocht door jeugdzorgregio's waarbinnen gemeenten samenwerken. Gesloten jeugdhulp wordt bovenregionaal, door regio's samen, ingekocht. In de jeugdzorgregio Zuidoost-Brabant werken 21 gemeenten in '[21voordejeugd](#)' in verschillende verbanden samen aan jeugdhulp⁵. Voor de inkoop van jeugdzorgtrajecten heeft men als gemeenten een gezamenlijk dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de aanbieders. Het gaat om een 'Dienstverlenings- en samenwerkingsovereenkomst 21 gemeenten Zuidoost-Brabant Inzake jeugdbescherming & jeugdreclassering, veilig thuis, crisis interventie team, coördinatie crisishulp en Jeugdzorgplus'.

De regio is onderverdeeld in 7 subregio's en heeft 2 inkooporganisaties. Een van de subregio's omvat onder meer de A2-gemeenten Valkenswaard, Heeze-Leende en Cranendonck. De jeugdhulp in Zuidoost Brabant wordt via 2 inkooporganisaties ingekocht; in onder meer de A2 gemeenten wordt via [Samen voor Jeugd](#) ingekocht.

In de jeugdzorgregio zijn afspraken gemaakt over wat op welk niveau wordt opgepakt. De 10 gemeenten in Samen voor Jeugd werken samen op het gebied van het sociaal domein en hebben de inkoop voor de Jeugdwet ondergebracht bij de gemeente Eindhoven. De gemeente Eindhoven verzorgt dus voor deze 10 gemeenten de inkoop jeugdhulp.

De 10 gemeenten in Samen voor Jeugd hebben een gezamenlijke Regiovisie jeugdhulp 2023-2026 opgesteld. Daaraan voorafgaand is een Position paper Samen voor Jeugd in 2020 opgesteld. Hierin zijn de ambities en de manier van werken beschreven hoe kinderen en gezinnen in Zuidoost-Brabant die dat nodig hebben, zo goed mogelijk worden ondersteund. Ook staat erin beschreven op welke wijze met organisaties en professionals in de jeugdzorg wordt samengewerkt. Bovendien heeft men om focus in de transformatieopgave voor de komende jaren aan te brengen in de regio het Transformatieplan jeugdhulp Samen voor Jeugd 2022 – 2025 vastgesteld.

De gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant hebben voor jeugdhulp met meer dan 150 jeugdhulpaanbieders een contract afgesloten. Ouders of jeugdigen die gebruik willen maken van deze aanbieders hebben een verwijzing nodig van de professionals in het wijkteam, huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten, rechters of jeugdbeschermers en jeugdreclasserders.

Gemeenten zijn ook verantwoordelijk voor de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering. De rechter beslist of jeugdbescherming of jeugdreclassering ingezet moet worden. Gemeenten schakelen daarvoor Gecertificeerde Instellingen (GI's) in.

---

⁵ De 21 gemeenten zijn in '21voordejeugd' een samenwerking aangegaan die zich richt op onderdelen van de jeugdzorg, waarbij het logisch en (wettelijk) nodig en nuttig is om deze op regionale schaal te organiseren. Het gaat om: Crisis Interventie Team, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering en Veilig Thuis.

2.2 Nieuw beleid jeugdzorg

De Hervormingsagenda en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Zowel in de “Hervormingsagenda Jeugd” als in het “Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming” wordt gesproken over het vormen van stevige lokale teams waar ouders en kinderen laagdrempelig en dicht bij huis terecht kunnen. Dit zijn teams die niet alleen de toegang tot hulpverlening zijn, maar ook zelf lichte hulp bieden. Deze lokale teams vormen het fundament waar zowel het (nieuwe) jeugdhulpstelsel als het vereenvoudigde jeugdbeschermingsstelsel op gebouwd zal worden.

De Hervormingsagenda is in juni 2023 ondertekend door verschillende betrokken partijen en zal een grote impact hebben op het werk van de betrokken organisaties. De landelijke agenda zal nader worden uitgewerkt door de zogenaamde ‘vijfhoek’ van cliëntenorganisaties (MIND, Ieder(in)), professionals (Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd), aanbieders (Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd), gemeenten (VNG) en het Rijk.

De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Er zal, volgens de beleidslijnen van de Hervormingsagenda, structureel worden geïnvesteerd in de kwaliteit van jeugdhulp en blijvend leren en ontwikkelen.

Ook komt er een aanpassing van de Jeugdwet, waardoor duidelijker wordt waarvoor kinderen en ouders hulp kunnen krijgen⁶. Gemeenten worden verplicht bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen om deze beter te kunnen organiseren, de beschikbaarheid en continuïteit van zorg te borgen en de administratieve lasten te verminderen. Ook worden wijkteams versterkt en moet betere samenwerking met bijvoorbeeld het onderwijs ervoor zorgen dat kinderen en jongeren meer met collectieve voorzieningen worden ondersteund.

Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming richt zich op een kwalitatief verbeterde en vereenvoudigde kind- en gezinsbescherming. Belangrijk onderdeel van het programma vormen elf proeftuinen, waar de andere manier van werken voor zover als redelijkerwijs mogelijk is wordt beproefd en (verder) ontwikkeld. Dit gebeurt binnen de huidige inrichting en wettelijke

---

⁶ Er is april 2024 een wetsvoorstel Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg bij de Tweede Kamer ingediend (volledige titel: Wijziging van de Jeugdwet, de Wet marktordening gezondheidszorg en enige andere wetten teneinde te bevorderen dat jeugdhulp en gecertificeerde instellingen voor de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering steeds voldoende beschikbaar zijn (Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg)). Dit wetsvoorstel is één van de acties waarmee opvolging wordt gegeven aan de in de Hervormingsagenda Jeugd geformuleerde opgaven, het verbeteren van de beschikbaarheid van jeugdzorg voor de meest kwetsbare kinderen door het versterken van de regionale samenwerking tussen gemeenten en het beter organiseren van de regionale en landelijke contractering van specialistische jeugdzorg. Het wetsvoorstel is 15 april 2025 door de Tweede Kamer aangenomen.

kaders van het stelsel, met de bestaande organisaties. Het vooruitzicht is dat er naast cultuurwijzigingen ook stelsel- en structuurwijzigingen nodig zullen zijn om de nieuwe gewenste werkwijze daadwerkelijk volledig mogelijk te maken.

Lokale teams

Volgens de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor de inzet en beschikbaarheid van tijdige en passende hulp dichtbij huis. Dit voorkomt dat problemen verergeren en er zwaardere hulp nodig is. In de meeste gemeenten kijken lokale teams of, en zo ja welke, hulp nodig is. Daarna zorgen ze dat de hulp er komt door óf zelf de hulp te bieden of door andere professionals daarvoor te zoeken. Wanneer nodig wordt specialistische hulp ingeschakeld.

In het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en in de Hervormingsagenda jeugd wordt een centrale rol voor de lokale teams voorzien. Van de lokale teams wordt enerzijds verwacht dat zij een rol spelen in het terugdringen van het jeugdhulpgebruik, door problemen die jeugdigen en ouders ervaren te normaliseren en klein te houden met gesprekken, adviezen en eventueel directe inzet van lichte hulp die zij zelf bieden. Anderzijds wordt van hen verwacht dat zij breed kijken naar de krachten en zorgen in een gezin, waar nodig passende hulp op de relevante leefgebieden organiseren, veiligheidsproblematiek herkennen en bij onveiligheid ouders en jeugdigen te bewegen tot hulp, ook als zij daar zelf niet voor open staan. In concreto maakt het sociaal wijkteam samen met ouders en jeugdige in het leefzorgplan afspraken over de benodigde hulpverlening.

Lokale teams vormen kortom het fundament waar zowel het jeugdhulpstelsel als het vereenvoudigde jeugdbeschermingsstelsel op wordt gebouwd. Goede lokale teams worden als randvoorwaardelijk gezien voor de voorgenomen hervormingen.

Vanuit dat perspectief gezien heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) in 2023 de resultaten van het toezicht bij de lokale teams in zestien gemeenten nader geduid⁷. Uit het toezicht kwam naar voren dat lokale teams het fundament voor het Toekomstscenario en de Hervormingsagenda alleen kunnen vormen als eenduidige, niet vrijblijvende keuzes worden gemaakt bij de inrichting en de organisatie van de randvoorwaarden.

Daarbij gaat het volgens de IGJ over de vraag hoe de lokale teams binnen alle gemeenten op een professionele manier gaan werken, welke vakbekwaamheid vereist is, hoe zij de tijd en ruimte krijgen om hun vakbekwaamheid in te zetten, samen te werken met netwerkpartners rond een gezin en voldoende tijd kunnen nemen voor de jeugdige en zijn gezin. Het gaat ook over het faciliteren van de medewerkers in scholing en multidisciplinair overleg. Het kader moet, volgens de IGJ, derhalve in de eerste plaats gaan over de randvoorwaarden waarbinnen professionals van alle lokale teams hun centrale rol kunnen vervullen.

---

⁷ Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, De centrale rol van lokale teams in de jeugdhulpketen, VWS, Den Haag, juni 2023.

Als handvat voor de inrichting van de lokale teams is in een vervolgfase, in 2024, door de VNG een Richtinggevend kader uitgebracht⁸. Dit zijn uiteraard ook belangrijke aspecten bij de vormgeving van de stevige lokale teams in de A2 gemeenten.

---

⁸ VNG, Richtinggevend kader. Toegang, lokale teams en integrale dienstverlening. maart 2024. De VNG ondersteunt de gemeente(n) sinds begin 2025 ook met transformatiecoaches.

3 Jeugdhulp en jeugdzorg in Heeze-Leende

3.1 Inleiding

Landelijk beeld

Landelijk beschouwd kreeg in 2024 1 op de 9 jongeren tot 23 jaar een of meerdere vormen van jeugdhulp. Bij jongeren tot 18 jaar was dat 1 op de 7 en het gaat dan vooral om jeugdhulp zonder verblijf (CBS, 2024)⁹. In heel Nederland kregen een kleine half miljoen jongeren in 2024 jeugdzorg. Er is sprake van een toename in de afgelopen jaren die vooral speelt bij meisjes tussen de twaalf en achttien jaar; dat waren er tienduizend meer dan in 2021. Het aantal jongeren dat onder de jeugdbescherming valt, is juist afgenomen. Er waren ook minder jongeren die in aanraking komen met de jeugdreclassering dan in 2021, maar hun aantal is van 2022 op 2023 wel gestegen¹⁰.

Tabel 1 Kerncijfers totaal Jeugdhulp en Jeugdzorg Nederland 2021-2024 (absoluut en %)¹¹

		Jeugdhulp totaal	%	Jeugdzorg totaal	%
Nederland	2021	459140	10,4	469705	10,6
	2022	466980	10,6	476560	10,8
	2023	481260	10,8	489895	11,0
	2024	472685	10,7	481355	10,8

Verschillen tussen gemeenten

Uit CBS-data komt naar voren dat er soms grote verschillen zijn tussen gemeenten in het percentage jongeren dat jeugdzorg krijgt. In enkele gemeenten kreeg meer dan 15 procent van de jongeren tot 23 jaar jeugdzorg in 2023, terwijl dat in enkele andere gemeenten minder dan 6 procent was. De verschillen tussen gemeenten in Nederland in het beroep dat op jeugdzorg wordt gedaan, kunnen meerdere oorzaken hebben. Gemeenten kunnen eigen keuzen maken in de manier waarop ze jeugdzorg organiseren. Dat kan leiden tot verschillen in de hoeveelheid en het soort beschikbare jeugdzorg. Daarnaast kunnen sociaaleconomische verschillen tussen

⁹Zie ook: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2024/jeugdhulp-2023>

¹⁰ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2024/18/meer-jongeren-met-jeugdhulp-vooral-meer-tienermeiden>; zie ook: Kerncijfers over jeugdzorg: <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85099NED>. Zie ook: <https://www.waarstaatjegemeente.nl>

¹¹ CBS, kerncijfers jeugdzorg. <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85099NED/table>

regio's en gemeenten een rol spelen, waaronder de hoogte van het inkomen¹² en het aantal eenoudergezinnen¹³ (CBS, 2024).

Verschillen tussen jongeren

Een achtergrondstudie van het CBS laat zien dat jongeren met jeugdzorg vaker dan jongeren zonder jeugdzorg te maken hebben met problemen op andere gebieden in het gezin¹⁴. Uit het onderzoek blijkt onder meer dat het bij jeugdhulp zonder verblijf, jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming grotendeels dezelfde kenmerken zijn die de meeste samenhang vertonen met de inzet van de desbetreffende vorm van jeugdzorg. Zo zitten jongeren met deze vormen van jeugdzorg vaker op het speciaal (basis)onderwijs, wonen ouders vaker niet meer bij elkaar, en maken huishoudens vaker gebruik van andere vormen van zorg, zoals Wmo en/of Wlz-zorg en ook GGZ-zorg en/of -medicatie.

De uitkomsten van het onderzoek sluiten aan bij het uitgangspunt dat jeugdprofessionals een integrale blik (dienen te) hebben, waarbij ze oog hebben voor het functioneren van jeugdigen en ouders in de verschillende leefgebieden en de invloed die hiervan uit gaat.

3.2 Beroep op jeugdhulp en jeugdzorg Heeze-Leende

Jeugdhulp en jeugdzorg

In Heeze-Leende ontving in 2024 één op de 10 kinderen jeugdhulp (10,1%)¹⁵. Het aandeel kinderen in de jeugdhulp vertoont na 2022 een stijgende lijn; in de eerste helft van 2022 was het aandeel kinderen in jeugdhulp 7,5%.

Heeze-Leende scoort daarmee iets hoger dan het gemiddelde van de regio Zuidoost-Brabant en van de A2-gemeente Cranendonck, maar lager dan Valkenswaard (zie bijlage 1). Het percentage jongeren dat (in totaal) jeugdzorg in Heeze-Leende ontvangt (10,1%) ligt ook iets hoger dan het regionaal gemiddelde (9,1%).

Tabel 2 Kerncijfers totaal Jeugdhulp en Jeugdzorg Heeze-Leende en Zuidoost-Brabant, 2021 - 1^e halfjaar 2024 (absoluut en %)¹⁶

		Jeugdhulp totaal	%	Jeugdzorg totaal	%
Heeze-Leende	1e halfjaar 2021	300	8,1	310	8,3
	2e halfjaar 2021	290	7,7	295	7,9

¹² In het algemeen hoe hoger het inkomen, hoe kleiner het aandeel jongeren dat jeugdzorg ontvangt.

¹³ Jongeren met jeugdzorg komen vaker uit een eenouderhuishouden (CBS, 2023); <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/achtergrondkenmerken-van-jongeren-met-jeugdzorg>

¹⁴ In de CBS-studie is gekeken welke achtergrondkenmerken van jongeren en hun ouders het sterkst samenhangen met de inzet van jeugdzorg; of een achtergrondkenmerk een oorzaak is van de inzet van jeugdzorg, kan met dit onderzoek niet worden bepaald. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/achtergrondkenmerken-van-jongeren-met-jeugdzorg>.

¹⁵ Het cijfer over 2024 betreft de eerste helft van 2024.

¹⁶ Bron: CBS, 2024. Cijfers over 1^e helft 2024 zijn voorlopige cijfers van het CBS.

	1e halfjaar 2022	280	7,5	285	7,7
	2e halfjaar 2022	285	7,7	290	7,7
	1e halfjaar 2023	345	9,2	345	9,2
	2e halfjaar 2023	365	9,8	365	9,8
	1e half jaar 2024	375	10,1	375	10,1
Zuidoost-Brabant	1e halfjaar 2021	15725	8,2	16130	8,4
	2e halfjaar 2021	15600	8,2	15955	8,3
	1e halfjaar 2022	14940	7,8	15285	8
	2e halfjaar 2022	15780	8,2	16080	8,4
	1e halfjaar 2023	16445	8,5	16755	8,7
	2e halfjaar 2023	17090	8,9	17375	9
	1e half jaar 2024	17225	8,9	17565	9,1

Cliënten Jeugd Heeze-Leende¹⁷

Bij de gemeente Heeze-Leende heeft men in 2023 een aanbod gehad voor in totaal 331 unieke cliënten binnen het bestand van jeugdhulp/jeugdzorg. Dit is hetzelfde aantal als in 2022 (331 cliënten) en licht hoger dan in 2021 (329 cliënten)¹⁸. Het aantal unieke cliënten is in 2024 gestegen naar 355 personen. Er was in 2023 met name sprake van een toename van het aantal cliënten voor wie maatwerkarrangementen worden aangeboden, in 2024 is de toename met name zichtbaar bij ambulante jeugdhulp (per cliënt kunnen er meerdere voorzieningen worden aangeboden).

Tabel 3 Aantal unieke cliënten en voorzieningen jeugd Heeze-Leende van top 3 voorzieningensoort

Voorzieningensoort	2021	2022	2023	2024
Jeugdhulp ambulant	250	249	252	281
Maatwerkarrangementen	111	109	127	133
Jeugdhulp Verblijf	33	21	18	15

¹⁷ Data en grafieken zijn op basis van gemeentelijke registraties, die mede op basis van het systeem van ZorgNed worden vastgelegd, en kunnen afwijken van CBS-data.

¹⁸ Bronnen: Gemeente Heeze-Leende, Raadrapport Overzicht Sociaal Domein Jaar 2022, 11 april 2023; Gemeente Heeze-Leende, Raadrapport Overzicht Sociaal Domein Jaar 2023, 9 april 2024; aanvullende databronnen via gemeente Heeze-Leende.

Totaal (unieke cliënten)	329	331	331	355

Jeugdhulp en financiën gemeente

Op basis van CBS-data is over de gemeente Heeze-Leende een overzicht opgesteld van begrote en gerealiseerde kosten voor jeugdzorg en jeugdhulp voor de jaren 2021-2023. Deze begrote en gerealiseerde kosten van de gemeente zijn gerelateerd aan het aantal inwoners, zodat inzicht ontstaat in deze kosten per 1000 inwoners.

Het overzicht in tabel 4 wijst uit dat de gerealiseerde kosten voor jeugdzorg/jeugdhulp in eerste instantie boven de begrote kosten lagen (in 2021), maar daarna binnen de begroting bleven in 2022 en, ondanks een stijging in de gerealiseerde kosten, ook in 2023 binnen de begroting zijn gebleven. In 2022 is zelfs sprake van een daling van de kosten van jeugdzorg en jeugdhulp ten opzichte van 2021. De kosten van jeugdzorg voor de gemeente stijgen tussen 2021-2023 van 2,6 miljoen naar 2,8 miljoen euro¹⁹.

Tabel 4 Gemeentelijke kosten jeugdhulp en -zorg Heeze-Leende 2021- 2023 (x 1000 euro)²⁰

Vormen van jeugdzorg	Gemeente	Begrote kosten	Gerealiseerde kosten	Begrote kosten per 1 000 inwoners	Gerealiseerde kosten per 1 000 inwoners
2021					
Totaal jeugdzorg	Heeze-Leende	2359	2638	145	162
Totaal jeugdhulp	Heeze-Leende	2136	2428	131	149
2022					
Totaal jeugdzorg	Heeze-Leende	2500	2230	151	135
Totaal jeugdhulp	Heeze-Leende	2319	2133	140	129
2023					
Totaal jeugdzorg	Heeze-Leende	2987	2844	179	171
Totaal jeugdhulp	Heeze-Leende	2836	2727	170	164

Uit de tabel komt ook naar voren dat de gerealiseerde kosten (per 1000 inwoners) voor de gemeente tussen 2021 en 2023 zijn gestegen. Deze gemeentelijke kosten voor jeugdhulp en

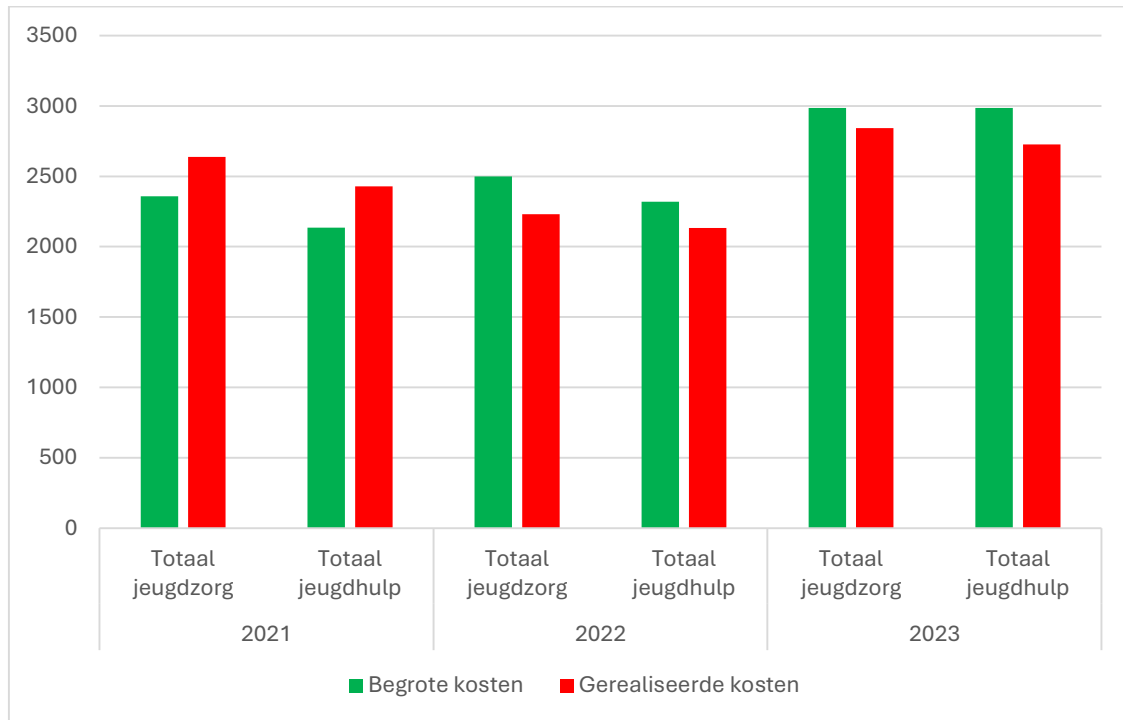
¹⁹ De gemeente onderscheidt in de voorzieningensoorten voor jeugd de volgende kostenposten: activiteiten preventief justitieel kader, advieskosten, ambulant, crisis, jeugdbescherming, jeugdhulp verblijf (inclusief behandeling), jeugdreclassering, landelijk ingekochte zorg, maatwerkarrangementen en vervoersdiensten.

²⁰ Tabel op basis van CBS-data. De tabel is samengesteld op basis van gegevens die de gemeente aan het CBS heeft geleverd in het kader van de Enquête Kosten Wmo en Jeugd. Uit de gemeentelijke registratie van geboekte kosten komt naar voren dat de gerealiseerde kosten voor de voorzieningen vanuit de Jeugdwet in 2024 in Heeze-Leende in totaal ruim 2,8 miljoen euro bedragen. Dit komt nagenoeg overeen met de kosten in 2023.

jeugdzorg liggen laag in vergelijking met de gemeenten Cranendonck en Valkenswaard (zie bijlage 2)²¹.

In de volgende grafiek wordt de verschuivende verhouding tussen begrote en gerealiseerde gemeentelijke kosten voor jeugdzorg en jeugdhulp tussen 2021 en 2023 inzichtelijk:

Grafiek 1 Gemeentelijke kosten jeugdhulp en -zorg Heeze-Leende 2021-2023 (x 1000 euro)²²

De uitgaven van de gemeente Heeze-Leende voor jeugdhulp blijven in 2022 en 2023 binnen de gestelde begrotingen, hetgeen mogelijk mede samenhangt met het uitgesproken gemeentelijk streven om bij de jeugdhulp “realistisch te begroten”.

3.3 Beleid jeugdhulp en jeugdzorg Heeze-Leende

Beleid jeugd Heeze-Leende

In februari 2020 is de beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 Heeze-Leende door de raad vastgesteld. Deze integrale beleidsnota is het vervolg op het onderstaande beleid:

- Contourennota Participatiewet
- Beleidsplan Wmo
- Beleidsplan jeugd

²¹ Een verklaring voor deel van deze lagere kosten voor Heeze-Leende is dat men minder kosten heeft gehad voor jeugdhulp met en zonder verblijf en voor jeugdbescherming.

²² Grafiek op basis van CBS-data.

- Lokaal gezondheidsbeleid

Een van de invalshoeken ten aanzien van jeugd in dit beleidsprogramma is het streven naar het vergroten van de inzet van preventief aanbod van netwerkpartners, de ontwikkeling van individueel naar collectief aanbod en het vergroten van de samenwerking tussen de netwerkpartners, zoals het jongerenwerk, het onderwijs en het Sociaal Team. Preventie krijgt expliciet aandacht. Dit streven is in de periode 2020-2023 niet nader geconcretiseerd in een (eerder aangekondigd) Uitvoeringsplan Preventie Jeugd.

De gemeente Heeze-Leende geeft in de beleidsnota ook aan dat door een toename in de vraag naar en een stijging van de kosten van jeugdhulp (en Wmo), er een financieel tekort is ontstaan. Vanuit deze context wil men meer inzetten op preventie, (vroeg)signalering en tijdige toeleiding naar laagdrempelige ondersteuning.

Het beleidsplan 2020-2023 heeft een opvolging gekregen in het 'Beleidsplan Sociaal Domein 2024-2027'²³. Daarin wordt ten aanzien van 'jeugd' in zeer algemene zin, alleen strategisch, verwezen naar de Hervormingsagenda, (landelijke) beleidsvoornemens op dit terrein en de Regiovisie Jeugdhulp. In de regiovisie zijn vier ontwikkelopgaven opgenomen waar de gemeente(n) in de komende jaren aan wil werken:

- Normaliseren
- Aansluiting onderwijs-jeugdhulp
- Versterking toegang
- Samen leren, ontwikkelen en implementeren.

Het beleidsplan met de genoemde ambities is november 2024 ingevuld aan de hand van het 'Uitvoeringsplan 2024-2027 Sociaal domein'. Ten aanzien van jeugd wordt in de programmalijn 'Samen kansen creëren' onder meer gewezen op het gemeentelijk streven om meer ouders/opvoeders en jeugdigen te versterken in hun opvoed- en opgroei-kracht. Hiertoe worden meerdere initiatieven aan de 'voorkant' ondersteund, waaronder activiteiten vanuit de LEA (de lokale educatieve agenda) om met name de pedagogische basis te versterken.

Om meer concreet vorm te geven aan de toegang van hulpverlening voor ouders en jeugdigen, wil men vanaf 2025 onder meer een 'laagdrempelig sociaal team' inrichten dat zorgt voor laagdrempelige contactmomenten voor ouders/verzorgers en 'stevige sociale teams' opzetten die gericht zijn op 'het versterken van het gewone leven en veerkracht van gezinnen en jeugdigen'. Er zijn in het uitvoeringsplan (nog) geen indicatoren opgesteld die de 'veerkracht' in de opvoeding en van jeugdigen nader kunnen vaststellen; ook een overzicht van te verwachten maatschappelijke resultaten van het uitvoeringsplan op deze jeugdaspecten is in ontwikkeling.

---

²³ Dit beleidsplan is 15 januari 2024 door de gemeenteraad vastgesteld.

In het kader van de implementatie van een 'stevig lokaal team' is door de gemeente als onderdeel van het uitvoeringsprogramma eind 2024 een startnotitie opgesteld. Deze notitie markeert het begin van het beleidsdenken over de feitelijke invulling van en dergelijk stevig lokaal team. Als uitgangspunt voor de inrichting hiervan hanteert de gemeente ook het Richtinggevend kader vanuit de VNG.

Daarnaast heeft de gemeente aangegeven meer aandacht te willen besteden aan de mentale gezondheid van jongeren in Heeze-Leende. De gemeente Heeze-Leende participeert in dit kader voor de periode 2024-2025 aan het Regionale project STORM (Strong Teens & Resilient Minds). In de regio Oost-Brabant is een samenwerking ontwikkeld waarbij middelbare scholen, GGD, jeugdhulpverlening, GGZ en gemeenten signalen van somberheid bij jongeren snel op kunnen pikken en aanpakken: de STORM aanpak. STORM is een wetenschappelijk onderbouwde, preventieve aanpak die tot doel heeft een depressie of suïcide bij jongeren vóór te zijn. Door zelfvertrouwen, weerbaarheid en veerkracht te stimuleren, leren zij hun negatieve gevoelens om te buigen, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot sterke, gezonde volwassenen. Daarnaast worden sombere gevoelens en suïcidale gedachten vroegtijdig gesignaleerd en opgevolgd met passende hulp en ondersteuning.

Monitor

De gemeente hanteert een monitor sociaal domein, waarmee de cijfers op het gebied van W&I, Jeugd en Wmo worden bijgehouden. De data vanuit de registraties worden via ZorgNed bijeen gebracht. Daarnaast wil de gemeente monitoren op basis van de P&C-cyclus en de Monitor Waarstaatjegemeente.nl.

3.4 Organisatie en uitvoering jeugdhulp en jeugdzorg Heeze-Leende

Sociaal Team Jeugd

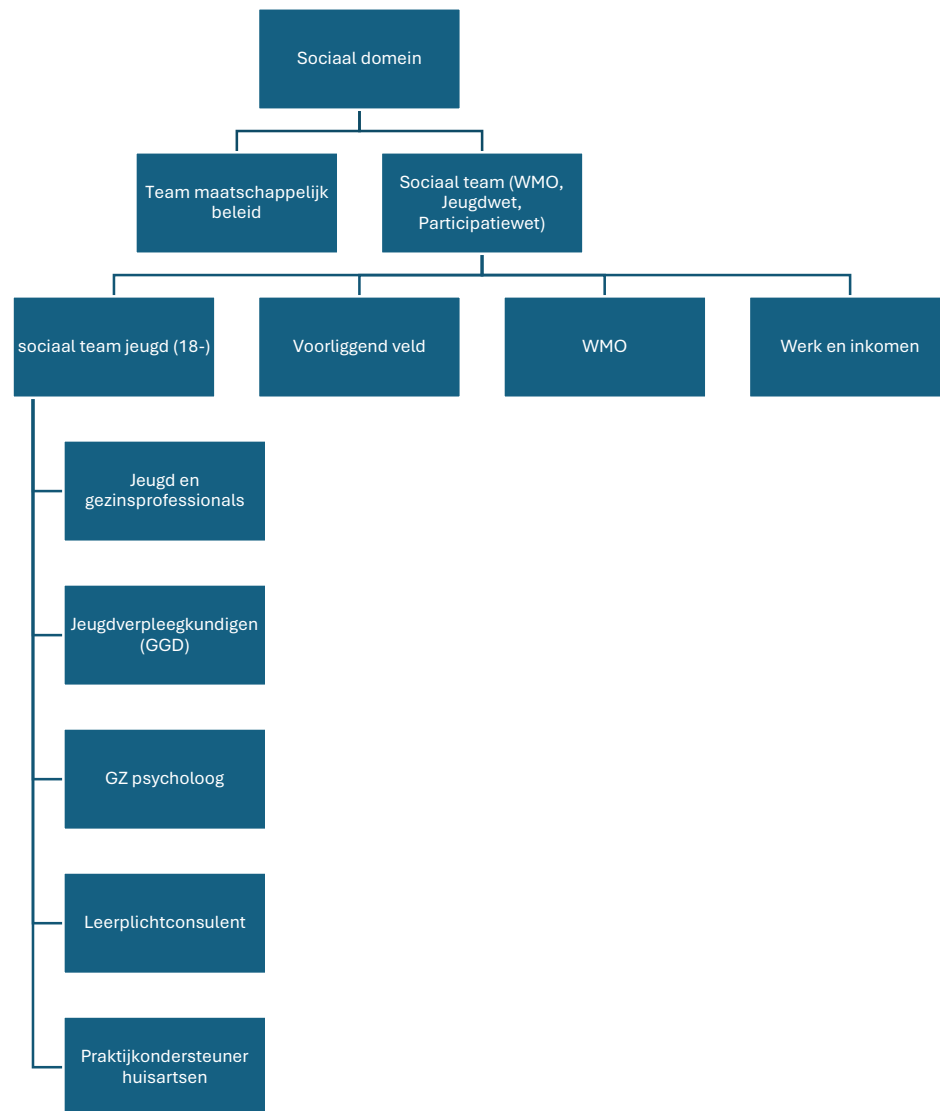
In Heeze-Leende is het Sociaal Team Jeugd (STJ) de organisatie/afdeling waar hulp wordt aangeboden voor zowel ouders met vragen, als de jeugdigen zelf. Het STJ is een verzamelnaam voor een team van professionals voor hulpvragen, verbonden met de leefgebieden van gezinnen en jeugdigen, aangestuurd door een coördinator ST. Hier kunnen inwoners, maar ook mantelzorgers, vrijwilligers en professionals terecht voor vragen over opvoeden, opgroeien en jeugdhulp. De taken van het STJ vloeien voort uit de Jeugdwet. Het STJ biedt gratis informatie, advies en begeleiding. Waar nodig kan verder verwezen worden naar specialistische hulp.

In de gemeentelijke organisatie van Heeze-Leende valt het Sociaal Team Jeugd (STJ) binnen het Sociaal Team (samen met het team Maatschappelijk Beleid onderdeel van het Sociaal Domein). Het Sociaal Team behandelt de onderwerpen/thema's inzake voorliggend veld, Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Onder het Sociaal Team Jeugd vallen Jeugd- en gezinsprofessionals, Jeugdverpleegkundigen (GGD), Jongerenwerker (Cordaad), GZ Psycholoog, Leerplichtconsulent en Praktijkondersteuner huisartsen. Binnen het STJ valt in het voorliggend veld ook de Samenlevingsopbouwer Opvoeden en Opgroeien. De coördinatie van het team ligt in handen van de coördinator Sociaal Team.

Naast het ST zijn vanuit Maatschappelijk Beleid twee beleidsmedewerkers betrokken voor lokaal en regionaal jeugdbeleid; er is 1,6 fte beschikbaar voor beleid inzake Jeugd. Een van de beleidsmedewerkers (24 uur per week) houdt zich bezig met regionale inkoop binnen Samen voor Jeugd en 21 voor de Jeugd en is eerste aanspreekpunt voor STJ voor vragen rondom uitvoering contracten. Een tweede beleidsmedewerker (32 uur per week) is verantwoordelijk voor het preventief jeugdbeleid (gezond, veilig en kansrijk opgroeien) en is budgethouder van de jeugdbegroting. Tijdens de looptijd van het onderzoek heeft een beleidsmedewerker preventief jeugdbeleid het signaleringsoverleg 18- opgezet. Bovendien heeft men de beschikking over een beleidsmedewerker onderwijs (28 uur per week) die naast onderwijs ook de bibliotheek in het werkpakket heeft. Vanuit het team Maatschappelijk Beleid is een kwaliteitsmedewerker voor 0,3 fte inzetbaar voor het jeugdteam.

Het STJ is als team gevestigd in het gemeentehuis van de gemeente Heeze-Leende. In de praktijk is er naast een melding bij de balie van het gemeentehuis alleen op afspraak contact met het ST. Er is geen apart 'jeugdloket'. Het Sociaal Team is iedere werkdag telefonisch te bereiken van 09.30 tot 12.30 uur of per e-mail.

Organogram Sociaal domein gemeente Heeze-Leende

Vormen van jeugdhulp

In artikel 2 van de Verordening jeugdhulp gemeente Heeze-Leende 2022 is het aanbod van jeugdhulp en jeugdzorg als volgt omschreven²⁴:

1. De volgende vormen van overige (vrij toegankelijke) voorzieningen zijn beschikbaar: begeleiding/ondersteuning van het STC; informatie, consultatie en (handelings)advies; licht pedagogische hulp; kortdurende cliëntondersteuning en andere hier niet genoemde jeugdhulp.

²⁴ De gemeente Heeze-Leende heeft een Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Heeze-Leende 2022. Deze regeling vervangt de Verordening jeugdhulp gemeente Heeze-Leende 2017 en verder. Ook zijn Nadere regels Jeugdhulp gemeente Heeze-Leende 2022 opgesteld. Sindsdien is er het een en ander veranderd waardoor de verordening niet meer helemaal aansluit bij de huidige wet- en regelgeving. Men is najaar 2024 gestart met het (laten) aanpassen van de verordening en het opstellen van nadere regels; een nieuwe verordening is nog in de ontwerpfase. Men wil de verordening samen met de andere A2 gemeenten in 2025 actualiseren.

2. De volgende vormen van individuele voorzieningen zijn beschikbaar:
jeugdbescherming; jeugdreclassering; specialistisch; hoog specialistisch; verblijf; crisishulp;
mobiliteit; landelijk gespecialiseerde voorzieningen; andere hier niet genoemde jeugdhulp.

Toeleiding jeugdhulp

De toeleiding naar de jeugdhulp kan op verschillende manieren (tegelijk) plaatsvinden: vrij toegankelijk, toegang jeugdhulp via de gemeente, i.c. het Sociaal Team Jeugd; toegang via de huisarts, de jeugdarts en de medisch specialist; toegang via de gecertificeerde instelling, de kinderrechter, het openbaar ministerie en de directeur of de selectiefunctionaris van de justitiële jeugdinrichting; toegang via Veilig Thuis en Spoed Eisende Zorg.

De toegang heeft een cruciale rol. Als er bij de gemeentelijke toegang sprake is van wachttijd of onvoldoende capaciteit voor afstemming, komt snelle en passende ondersteuning aan gezinnen direct in het geding.

Uit de praktijk van het STJ in Heeze-Leende komt naar voren dat de toegang naar de jeugdhulp vaak niet via de gemeente verloopt. Een groot deel van de jeugdhulp wordt ingezet na verwijzingen door anderen dan de gemeentelijke toegang. Het gaat hierbij om wettelijke verwijzers zoals huisartsen, jeugdartsen en medische specialisten of om organisaties die de inzet van jeugdhulp kunnen bepalen, zoals gecertificeerde instellingen. De gemeente kan deze verwijzingen (via de zogenaamde 315-berichten) en bepalingen niet weigeren: de jeugdhulp moet worden ingezet en de gemeenten ontvangen de rekening. De gemeente wil veelal de verwijzingen ook niet weigeren omdat elke partij vanuit zijn eigen expertise naar beste inzicht verwijst en inwoners zelf de route kiezen die het beste bij hun past.

Het streven van de gemeente(n) is om het aantal verwijzingen naar de specialistische (jeugd)hulpverlening te verminderen. Dit dient onder meer plaats te vinden door het 'normaliseren' van hulpvragen en door deze 'af te bakenen'. Met 'normaliseren en afbakenen' bedoelt de gemeente dat zij duidelijk wil maken welke hulpvragen tot de verantwoordelijkheid van de gemeente horen (en welke niet). Het STJ zelf heeft hier slechts deels invloed op aangezien 61% van de verwijzingen naar de specialistische jeugdhulp door het STJ plaatsvindt en 39% via externe verwijzers (waaronder huisartsen en medisch specialisten; het betreft het aandeel 315-berichten in totaal aantal beschikte voorzieningen in 2024).

Organisatie Sociaal Team Jeugd

Teamformatie STJ Heeze-Leende

Het Jeugdteam heeft de beschikking over 5,6 fte, verdeeld over 8 parttime werkende jeugd- en gezinsprofessionals (in totaal 201 uur formatie). In het team zijn drie verschillende rollen onderscheiden: toegang, ambulante hulp en crisis- en casusregie. Voor toegang heeft men de beschikking over drie medewerkers (76 uur), voor ambulante hulp 1 medewerker (18 uur) en voor crisis- en casusregie 4 medewerkers (107 uur). De inzet is deels flexibel in die zin dat

wanneer er meer intakes nodig zijn, een van de medewerkers van crisis- en casusregie de toegang gaat ondersteunen.

De rol van beschikken (in de Toegang) en hulpverlenen is in 2020 uit elkaar gehaald. Door te werken met een basisteam en een casusregie/crisisteam, kan er meer inhoudelijke en persoonlijke focus worden gelegd in het werk.

De consulenten/hulpverleners zijn in dienst bij de moederorganisaties Combinatie Jeugdzorg (CJ) en Lumens en bij de gemeente gedetacheerd. Bij de Combinatie Jeugdzorg wordt, naast 3 fte hulpverlening (111 uur), ook voor 0,17 fte een gedragswetenschapper ingehuurd. Ook met Lumens zijn via subsidieovereenkomsten afspraken gemaakt voor de inzet van ambulante hulpverleners in het Sociaal Team Heeze-Leende. Het gaat om 90 uur formatie voor het team jeugd.

Een van de (door)ontwikkelingen hierin is dat de gemeente Heeze-Leende per januari 2025 twee toegangsconsulenten in dienst van de gemeente heeft genomen (voor 28 uur en 24 uur). Het op deze wijze versterken van de regiefunctie van de gemeente wordt ondersteund door de medewerkers van het jeugdteam mede omdat ook bij hen een groot belang wordt gehecht aan een adequate intake en doorverwijzing bij Toegang.

Aansturing en personeel jeugdteam

Het team Jeugd heeft in de afgelopen jaren activiteiten ontwikkeld om het functioneren van het team te versterken. Zo zijn de rollen van de jeugdprofessionals nader omschreven voor de betreffende functies in Toegang, Ambulante begeleiding en opvoedondersteuning en voor crisis- en casusregie (voorjaar 2020).

Vervolgens heeft men eind 2020 een coachingstraject via een extern bureau voor het gehele team georganiseerd aangezien in het team in een korte tijd veel was gebeurd: er waren onder andere veel wisselingen van medewerkers geweest, er was sprake van onderlinge 'miscommunicatie' in de coronaperiode en er werd nieuwe invulling gegeven aan de rollen en verantwoordelijkheden van de teamleden hetgeen om goed en meer overleg vroeg. De teamrollen zijn nu beter vastgesteld en daar wordt door de coördinator op gestuurd. Er is op dit moment sprake van een stabiel(er) jeugdteam met weinig personeelsverloop. Het team heeft echter in bepaalde perioden ook te maken met (ziekte)uitval van personeel waardoor de werkdruk voor een deel van het team op bepaalde momenten toeneemt.

Het algemene streven is om meer gebruik te maken van het netwerk in de lokale setting (het voorliggend veld) om de inzet voor de (voor de gemeente kostbare) ambulante begeleiding mogelijk op termijn te kunnen verminderen. Er zijn met name vanaf 2024 verschillende initiatieven ondernomen om de samenwerking met het voorliggend veld in dit kader te ontwikkelen (samen met LEA, zorgadviesteams in het basisonderwijs, het netwerk Opgroeikracht, jongerenwerk, opbouwwerk en PO huisartsen).

Wachlijsten en doorlooptijd

Indien een burger een hulpvraag heeft voor het STJ kan deze digitaal een aanmelding doen. Zo kan met de ingebruikname van MijnSociaalDomein een inwoner een hulpvraag online stellen. Daarnaast heeft de inwoner de mogelijkheid per mail of telefonisch zijn/haar hulpvraag kenbaar te maken.

Daarop volgt een uitnodiging voor een gesprek, het opstellen van een plan (en daarna indienen van het plan door de betrokkene) en vervolgens een besluit. Door de toegangsmedewerker van het STJ wordt eerst een uitgebreide triage gedaan en van daaruit wordt geadviseerd welke vorm van ondersteuning het best passend is. De jeugdconsulent geeft bij een positief besluit opdracht om de afgesproken hulp in te zetten. Een van de oplossingsrichtingen is kortdurende ondersteuning van een professional vanuit het STJ zelf.

Anders dan bij de Wmo 2015 staat in de Jeugdwet geen beschrijving van hoe de gemeente een aanvraag voor jeugdhulp moet afhandelen. In de Jeugdwet staat géén termijn voor het afhandelen van de aanvraag genoemd. Dan geldt automatisch de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Hierin staat dat de gemeente binnen een ‘redelijke’ termijn een aanvraag moet afhandelen en men beoordeelt acht weken als een redelijke termijn (de juridische reactietermijn). Mocht de gemeente meer tijd nodig hebben, dan moet zij dat zo snel mogelijk – maar wel binnen acht weken – laten weten dat zij meer tijd nodig heeft, waarom dat is en wanneer de gemeente alsnog een besluit gaat nemen. Juridisch gezien vormt het eerste verzoek van de aanvrager (de hulpvraag) als een aanvraag.

De juridische achttwekentermijn geldt dan voor de periode tussen datum registratie hulpvraag en datum beschikking. Bij de wachttijden is ook gekeken naar de periode tussen datum registratie hulpvraag en de datum melding plan (datum verzending onderzoeksplan door gemeente aan cliënt; dit is ‘reactietermijn gemeente’). Het is vervolgens aan de cliënt om dit plan te retourneren; de gemeente heeft geen invloed op de snelheid waarin de cliënt het onderzoeksplan indient.

In de analyse is naar de beide varianten in de reactietermijn op de jeugdhulpaanvraag gekeken, dat wil zeggen naar de eerste reactietermijn van de gemeente op de aanvraag (tabel 5) en de juridische reactietermijn zijnde de duur van de periode tussen de registratiedatum van de hulpvraag en de datum beschikking (zie tabel 6).

Tabel 5 Reactietermijnen gemeente Heeze-Leende bij aanvragen jeugdhulp 2022-2024²⁵

Aantal processen per jaar	2022		2023		2024	
0-8 weken	115	48%	102	48%	73	60%

²⁵ Bij een aantal processen per jaar zijn geen data bekend over de reactietermijn en deze zijn niet meegenomen in de berekening van de procentuele verdeling in reactietermijnen. Voor de volledigheid is het aantal processen zonder aanvullende data wel benoemd in de onderste rij van de tabel.

8+ weken	123	52%	110	52%	48	40%
Totaal	238	100%	212	100%	121	100%
(geen data bekend)	60		84		191	

Uit tabel 5 komt naar voren dat in de periode 2022-2024 op gemiddeld 52% van de hulpaanvragen binnen de reactietermijn van acht weken is gereageerd door de gemeente; in 48% van de gevallen gebeurde dit na 8 weken. Op basis van de beschikbare data wordt geconstateerd dat het jeugdteam in 2024 gemiddeld vaker binnen de termijn van 8 weken heeft gereageerd (in 60% van de gevallen), maar in de registratie van 2024 ontbreken nog relatief veel data over de momenten van reacties op aanvragen waardoor dit beeld enigszins vertekend is.

Tabel 6 Reactietermijnen juridisch gemeente Heeze-Leende bij aanvragen jeugdhulp 2022-2024²⁶

Aantal processen per jaar	2022		2023		2024	
0-8 weken	286	64%	296	59%	371	76%
8+ weken	158	36%	206	41%	116	24%

---

²⁶ Idem.

Totaal	444	100%	502	100%	487	100%
(geen data bekend)	6		29		30	

Uit de analyse van de juridische reactietermijn komt naar voren dat de gemeente in 2024 bij bijna een kwart van de hulpaanvragen (24%) niet binnen de juridische reactietermijn van acht weken heeft gereageerd en dit is een sterke afname ten opzichte van 2023 en ook 2022 (bij een lichte afname van het totaal aantal processen tussen 2023 en 2024). Het jeugdteam is met andere woorden vaker in staat om tijdig op een aanvraag voor jeugdhulp te reageren.

Het jeugdteam kent naast wachtlijsten voor cliënten bij de aanmelding van het team ook wachtlijsten bij de doorverwijzing naar de specialistische hulpverlening. De wachtlijsten die regionaal bestaan voor de specialistische hulpverlening betekent voor het jeugdteam dat zij in de tussentijd een soort van ‘overbruggingszorg’ bieden, hetgeen ook consequenties heeft voor de caseload van het jeugdteam.

Expertise en kwaliteitsbewaking

Gezien de wisselingen in het team en ook de aanpassingen in de wetgeving, hebben leden van het team voorjaar 2024 een tweedaagse training ontvangen inzake de Jeugdwet en de verordening jeugdhulp.²⁷ De kwaliteitsmedewerker voor het jeugdteam heeft in het kader van de kwaliteitsbewaking een Handboek Jeugd 2024 Heeze-Leende opgesteld waarin de werkprocessen en -afspraken voor de verschillende onderdelen en taken uitgebreid worden behandeld. Ook wordt maandelijks een kwaliteitsoverleg binnen het jeugdteam gevoerd. Voor het team gezamenlijk wordt intervisie ingekocht, welke acht keer per jaar plaatsvindt. Ook de inzet van de gedragswetenschapper (gedetacheerd via CJ) ziet men als een waardevolle aanvulling aan de bestaande expertise voor de (mede) beoordeling/advisering bij casussen en voor advisering inzake toegang/intake.

Afspraken met organisaties voorliggend veld

In de afspraken met organisaties voorliggend veld streeft men, globaal gesteld, in eerste instantie naar een versterking van toegangsteams. Daarvoor wil men meer samenwerking met partners door het dichtbij en laagdrempelig beschikbaar stellen van externe expertise voor de toegangsteams (bijvoorbeeld op het gebied van de doelgroep jeugdigen met een verstandelijke beperking). Het “inbouwen” van de laagdrempelige beschikbaarheid van expertise van partners ziet men als een versterking van de toegangsteams. Meer algemeen

²⁷ De jeugdmaatschappelijk werkers van/via Lumens zijn SKJ-geregistreerd.

verwijst men naar uitvoeringsplannen van het beleidsplan sociaal domein binnen de pijler Samen Kansen creëren.

Vanuit de regiovisie tracht men ook de aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs, ook op lokaal niveau, te versterken. Er is op regionaal niveau in november 2023 een projectleider gestart met een inventarisatie van bestaande initiatieven op scholen en een analyse van welke jeugdhulp op welke scholen al wordt ingezet op collectief of individueel niveau. Vanuit het jeugdteam is een van de medewerkers contactpersoon voor de intern begeleiders van scholen voor het basisonderwijs²⁸.

Een ander programma in dit kader is dat kinderen die met een echtscheiding te maken krijgen kunnen deelnemen aan een training KIES (Kinderen in Echtscheidingssituaties). Het jeugdteam is hier ook bij betrokken voor het bieden van (jeugd)hulp.²⁹

3.5 Cliëntervaringen jeugdzorg Heeze-Leende

De ervaringen van jongeren en ouders met het gemeentelijk aanbod van jeugdhulp/jeugdzorg wordt weergegeven op basis van de ondernomen cliëntervaringsonderzoeken (CEO). Vanaf 2016 zijn gemeenten vanuit de Jeugdwet verplicht om een CEO uit te (laten) voeren onder jeugdhulpcliënten. De Jeugdwet verwijst voor de grondslag hiervan naar de Wmo. De doelgroep van deze CEO zijn jongeren (12-23 jaar) en ouders met kinderen (tot 18 jaar) die in het kader van de Jeugdwet gebruikmaken van hulp van de gemeente. Zoals in de Jeugdwet omschreven kan het hierbij gaan om individuele voorzieningen, overige voorzieningen, kinderbebeschermingsmaatregelen en jeugdreclasseringsmaatregelen.

De gemeente Heeze-Leende voert doorlopend een cliëntervaringsonderzoek uit onder inwoners die een maatwerkvoorziening ontvangen vanuit de Wmo of de Jeugdwet. Jaarlijks worden de resultaten gepresenteerd in de vorm van een rapportage. Het onderzoek verschaft de gemeente inzicht in de ervaren toegankelijkheid, kwaliteit en effecten van de geboden ondersteuning. Sinds 2021 voert de gemeente Heeze-Leende dit onderzoek in eigen beheer uit. Daarbij volgt men de inwoner in het proces van melding tot verstrekking van de maatwerkvoorziening en wordt op verschillende momenten naar de ervaringen gevraagd. Er zijn CEO's op deze wijze ondernomen in 2021, 2022 en 2023. Het CEO omvat twee hoofdonderwerpen: het eerste deel betreft de toegang tot zorg/ondersteuning en het tweede deel de ervaren kwaliteit van de geboden ondersteuning.

---

²⁸ Binnen Opgroeikracht richten de interne begeleiders samen met de beleidsmedewerker onderwijs en beleidsmedewerker preventief jeugdbeleid zich op implementatie van het OntwikkelingsGerichtOverleg met ingang van schooljaar 2025-2026. Hiermee wordt volgens de gemeente de omslag gestart van denken en handelen in termen van zorggericht naar ontwikkelingsgericht vanuit de brede context van de jeugdige. In plaats van de jeugdconsulenten zullen de toegangsmedewerkers bij deze overleggen vanuit sociaal team aanwezig zijn. Ook zal de JGZ hierin een sterkere rol krijgen vanuit hun brede gezondheidskennis met betrekking tot opgroeien van kinderen.

²⁹ Zie de website Heeze-Leende/opgroeikracht voor voorliggend aanbod ouders en kinderen.

Uit het Cliëntervaringsonderzoek Jeugd (en Wmo) 2023 (rapportage juni 2024) komen samenvattend de volgende resultaten naar voren:

- de respons op het CEO Jeugd is relatief laag, vooral op het onderdeel Toegang, maar de gemeente constateert op basis hiervan dat inwoners, in vergelijking met 2022, minder snel geholpen worden;
- daarentegen wordt aangegeven dat men zeer tevreden is over de manier waarop naar de hulpvraag wordt geluisterd (100% score). Ook is men tevreden over de deskundigheid van de medewerker (94%);
- over de verkregen ondersteuning is 86% van de ouders tevreden (90% in 2022) en 69% van de jeugdigen (84% in 2022³⁰);
- de kwaliteit van de ondersteuning ervaart 77% van de ouders als goed; dit geldt voor 75% van de jeugdigen;
- aan ouders en jeugdigen is gevraagd of zij vinden dat de ondersteuning past bij hun hulpvraag: 83% van de ouders is van mening dat dit zo is; 75% van de jeugdigen denkt hier ook zo over;
- het effect van de ondersteuning is over het algemeen positief:
69% van de ouders vindt dat zijn of haar kind hierdoor beter de dingen kan doen die hij of zij wil; 56% van de jeugdigen vindt ook dat hij beter de dingen kan doen die hij wil doen. Van de ouders vindt 66% dat zijn kind zich hierdoor beter kan redden; dit wordt door 69% van de jeugdigen aangegeven;
- 63% van de ouders vindt dat zijn of haar kind hierdoor een betere kwaliteit van leven heeft; dit geeft ook 56% van de jeugdigen aan.

De ervaringen van cliënten in Heeze-Leende met geboden jeugdhulp/jeugdzorg zijn derhalve over het algemeen positief, maar er zijn ook verbeterpunten, waaronder de wachttijden.

---

³⁰ De gemeente geeft aan dat in 2022 een andere meetmethode is gebruikt hetgeen (mede) het verschil zou kunnen verklaren.

4 Conclusies en aanbevelingen jeugdhulp Heeze-Leende

Het onderzoek naar de ontwikkeling en stand van zaken in beleid en uitvoering van de jeugdhulp in de gemeente Heeze-Leende en de mogelijke leerpunten die hieruit getrokken kunnen worden, leidt tot de volgende conclusies en aanbevelingen.

4.1 Conclusies

De hoofdconclusies richten zich met name op het beroep dat op jeugdhulp en jeugdzorg in Heeze-Leende wordt gedaan, het beleid dat in dit kader lokaal wordt gevoerd en de wijze waarop de jeugdhulp is georganiseerd en wordt uitgevoerd. Daarbij komen ook knelpunten en gekozen oplossingen aan de orde.

Stijgende hulpvraag en toegenomen complexiteit

De afgelopen jaren is het aantal jongeren dat gebruikmaakt van jeugdhulp in Heeze-Leende structureel toegenomen. Met name het aandeel ambulante hulp en maatwerkvoorzieningen groeit. De complexiteit van casussen stijgt, hetgeen hogere eisen stelt aan deskundigheid en casusregie.

Stabiele maar kwetsbare uitvoeringsorganisatie

Hoewel het jeugdteam in omvang relatief stabiel is, zorgen uitval en personele schommelingen regelmatig voor druk op capaciteit, reactietijd en continuïteit in ondersteuning.

Kostenontwikkeling beheersbaar, maar onder druk

De kosten zijn binnen begroting gebleven, mede dankzij beleidsmatige beheersing en realistische raming. Tegelijk ligt het aandeel externe verwijzingen buiten gemeentelijke regie nog steeds hoog, met bijbehorende financiële gevolgen.

Toegang en wachttijden deels verbeterd

De juridische reactietermijnen zijn in 2024 verbeterd ten opzichte van eerdere jaren, maar bij één op de vier hulpvragen wordt deze nog altijd overschreden. Wachttijsten voor specialistische jeugdhulp zijn hardnekkig.

Beleidsontwikkeling in transitie, uitvoering loopt vooruit

De beleidsmatige vertaling van regionale visies en landelijke hervormingsagenda's is nog in ontwikkeling. De uitvoeringspraktijk, met onder meer het STJ, is inmiddels bezig met structurele verbeteringen zoals het versterken van de lokale teams.

Clïënttevredenheid overwegend positief, maar aandachtspunten blijven

De tevredenheid over de hulpverleners is hoog, maar met name jongeren geven lagere scores aan effectiviteit en passendheid van hulp. Dit vraagt om betere aansluiting bij hun leefwereld.

4.2 Aanbevelingen

De conclusies leiden tot enkele actiepunten voor de toekomstige vormgeving en aanpak van de jeugdhulp in de gemeente Heeze-Leende. In de aanbevelingen is er een onderscheid naar aanbevelingen die betrekking hebben op de organisatorische invulling van de taken van het jeugdteam en aanbevelingen die meer een kader geven voor de hoofdlijnen van het beleid, i.c. de toekomstige inkadering van de jeugdhulp.

De rekenkamer komt tot de volgende aanbevelingen:

1. Veranker structureel de regie op toegang en verwijzing

Toelichting:

Een groot deel van de verwijzingen naar specialistische jeugdhulp vindt nog steeds plaats buiten de gemeentelijke toegang om. Dit belemmert de gemeentelijke sturingsmogelijkheden op inhoud, kwaliteit én kosten.

Aanbeveling:

Intensiveer het overleg met wettelijke verwijzers (huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten) om meer gezamenlijke kaders te ontwikkelen over wanneer verwijzen passend is. Overweeg de inzet van consultatief overleg of multidisciplinaire triage, zoals huisartsenjeugdtafels.

2. Maak van het stevige lokale team een programmatische kernopgave

Toelichting:

De Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming leggen de nadruk op de cruciale rol van stevige, goed toegeruste lokale teams. De huidige inzet in Heeze-Leende is veelbelovend, maar heeft structurele verankering.

Aanbeveling:

Stel een programmatische opdracht vast voor de vorming van het stevige lokale team, inclusief prestatie-indicatoren (zoals bereik, doorlooptijd, samenwerking met scholen/huisartsen), outputcriteria en outcome-doelen (zoals toename van veerkracht bij jeugdigen). Ontwikkel een bijbehorende uitvoeringsmonitor voor periodieke verantwoording aan de raad.

3. Investeer in specialistische ondersteuning en duurzame teamontwikkeling

Toelichting:

De hulpvragen worden complexer en vergen specialistische kennis die niet altijd in het STJ aanwezig is. Bovendien blijft teamstabiliteit een risico door uitval of verloop.

Aanbeveling:

Borg structureel de inzet van gedragswetenschappers binnen het jeugdteam (minimaal 0,5 fte structureel) en faciliteer periodieke teamontwikkeling en intervisie. Overweeg de opbouw van een lokale 'expertisepool' voor complexe casuïstiek (bijvoorbeeld bij LVB-problematiek of suïcidaliteit), ook in samenwerking met omliggende gemeenten.

4. Versterk de verbinding met het voorliggend veld en onderwijs

Toelichting:

Veel preventieve signalen worden gemist of laat opgepakt. Beter gebruikmaken van informele netwerken, scholen en jeugdwerk draagt bij aan vroegsignalering en normalisering van hulpvragen.

Aanbeveling:

Ontwikkel een integraal preventieplan jeugd waarin concrete werkafspraken worden gemaakt met scholen (via de LEA), kinderopvang, jongerenwerk en huisartsen over signalering, ondersteuning en escalatieladders. Richt hierbinnen aandacht op mentale gezondheid, echtscheiding en schooluitval.

5. Maak wachttijden structureel inzichtelijk én bestuurbaar

Toelichting:

Hoewel er vooruitgang is geboekt, zijn lange wachttijden nog steeds een knelpunt, met risico's op verergering van problematiek.

Aanbeveling:

Stel per kwartaal een rapportage op met doorlooptijden voor verschillende typen aanvragen én wachttijden voor specifieke typen zorg (ambulant, verblijf, GGZ). Gebruik deze data voor gerichte interventies en inkoopafspraken met aanbieders.

6. Versterk de stem van jongeren in het beleid

Toelichting:

De ervaringskennis van jongeren wordt nog beperkt benut. Juist hun beleving van effectiviteit en kwaliteit is essentieel.

Aanbeveling:

Start een Jongerenraad of klankbordgroep Jeugd die periodiek advies geeft over de praktijk van jeugdhulp in Heeze-Leende. Betrek hen bij het ontwerpen van nieuwe beleidsmaatregelen en de evaluatie van bestaande voorzieningen.

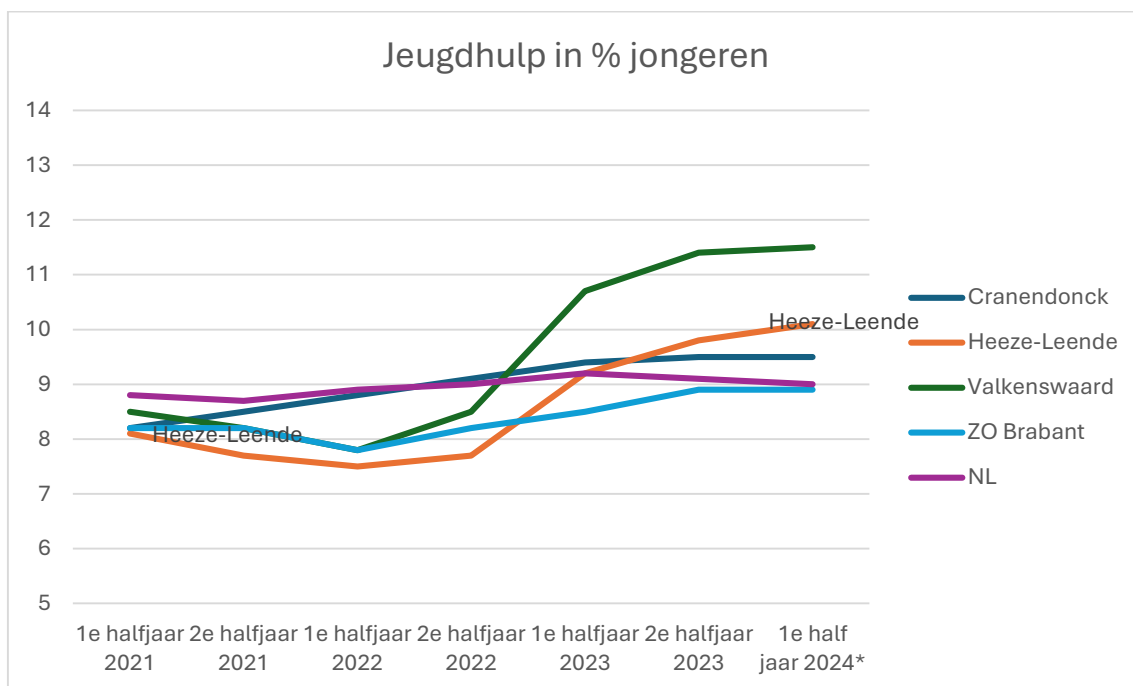
Bijlage 1 Jeugdhulp Heeze-Leende; enkele kerncijfers A2 gemeenten

Tabel 7 Kerncijfers Jeugdhulp A2 gemeenten, ZO Brabant en NL
in % van jongeren 2021 - 1^e halfjaar 2024³¹

Jeugdhulp %	Cranendonck	Heeze-Leende	Valkenswaard	ZO Brabant	NL
1e halfjaar 2021	8,2	8,1	8,5	8,2	8,8
2e halfjaar 2021	8,5	7,7	8,2	8,2	8,7
1e halfjaar 2022	8,8	7,5	7,8	7,8	8,9
2e halfjaar 2022	9,1	7,7	8,5	8,2	9,0
1e halfjaar 2023	9,4	9,2	10,7	8,5	9,2
2e halfjaar 2023	9,5	9,8	11,4	8,9	9,1
1e half jaar 2024*	9,5	10,1	11,5	8,9	9,0

In grafische vorm verkrijgen we dit beeld:

Grafiek 2 Kerncijfers Jeugdhulp A2 gemeenten, ZO Brabant en NL
in % van jongeren 2021 - 1^e halfjaar 2024

³¹ Bron: CBS, 2024. Cijfers 1^e helft 2024 zijn voorlopige cijfers van het CBS.

Bijlage 2 Gemeentelijke kosten jeugdzorg A2 gemeenten

Tabel 8 Gemeentelijke kosten jeugdzorg A2 gemeenten, 2023 (x 1000 euro)³²

Vormen van jeugdzorg	Gemeente	Begrote kosten	Gerealiseerde kosten	Begrote kosten per 1 000 inwoners	Gerealiseerde kosten per 1 000 inwoners
Totaal jeugdzorg	Cranendonck	4.321	5.644	207	270
Totaal jeugdzorg	Heeze-Leende	2.987	2.844	179	171
Totaal jeugdzorg	Valkenswaard	5.637	6.334	178	200
Totaal jeugdhulp	Cranendonck	4.067	5.315	195	254
Totaal jeugdhulp	Heeze-Leende	2.836	2.727	170	164
Totaal jeugdhulp	Valkenswaard	5.040	5.810	159	184

³² Bron: CBS, 2024.

Bijlage 3   Bronnenlijst Jeugdhulp Heeze-Leende

Blanken, M. (2024). The logic behind a cohesive youth care system: Understanding the design, integration and dynamics of complex child service networks

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Achtergrondkenmerken van jongeren met jeugdzorg, oktober 2023; <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/achtergrondkenmerken-van-jongeren-met-jeugdzorg>

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Jaarrapport 2024 Landelijke Jeugdmonitor

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), kerncijfers over jeugdzorg, StatLine, maart 2025

Gemeente Heeze-Leende, Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Heeze-Leende houdende regels omtrent jeugdhulp gemeente Heeze-Leende 2017 en verder, 20 mei 2017

Gemeente Heeze-Leende, Besluit van B&W gemeente Heeze-Leende houdende regels omtrent jeugdhulp Nadere regels Jeugdhulp Heeze-Leende 2017 en verder, 20 mei 2017

Gemeente Heeze-Leende, Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023, Samen komen we verder, februari 2020

Gemeente Heeze-Leende, Verordening jeugdhulp gemeente Heeze-Leende 2022, december 2021

Gemeente Heeze-Leende Nadere regels Jeugdhulp gemeente Heeze-Leende 2022, december 2021

Gemeente Heeze-Leende, Tussentijdse evaluatie Beleidsnota Samen komen we verder 2020-2023, februari 2022

Gemeente Heeze-Leende, Sociaal team: jeugd- en gezinsprofessionals – teamrollen, februari 2022

Gemeente Heeze-Leende, Cliëntervaringsonderzoek Jeugdwet 2021, 21 april 2022

Gemeente Heeze-Leende, RIB Toelichting Governancestructuur Samen voor Jeugd, 16 mei 2022

Gemeente Heeze-Leende, Cliëntervaringsonderzoek Jeugd en Wmo 2021, juli 2022

Gemeente Heeze-Leende, RIB inzake raadsrapport Sociaal Domein eerste halfjaar 2022, 20 september 2022

Gemeente Heeze-Leende, Raadrapport Overzicht Sociaal Domein 2022, 11 april 2023

Gemeente Heeze-Leende, RIB - raadsrapport 2022, inzake uitgaven Participatie, Wmo en Jeugd, 18 april 2023

Gemeente Heeze-Leende, Collegeadvies Regiovisie Jeugdhulp 2023-2026, 23 mei 2023

Gemeente Heeze-Leende, Cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugd 2022, juni 2023

Gemeente Heeze-Leende, Raadrapport Sociaal Domein jan-augustus 2023, oktober 2023

Gemeente Heeze-Leende, RIB raadsrapport januari - augustus 2023, 17 oktober 2023

Gemeente Heeze-Leende, Collegeadvies, Pilot regionale deelname STORM suïcidepreventie, 07 november 2023

Gemeente Heeze-Leende, Subsidieovereenkomsten en jaarverslagen Combinatie Jeugdzorg 2021, 2022 en 2023

Gemeente Heeze-Leende, Subsidieovereenkomsten Lumens 2022 en 2023 en jaarverslagen 2021, 2022 en 2023

Gemeente Heeze-Leende, Beleidsplan Sociaal Domein 2024-2027, januari 2024

Gemeente Heeze-Leende, Handboek werkafspraken jeugd, januari 2024

Gemeente Heeze-Leende, Raadrapport Overzicht Sociaal Domein Jaar 2023, 9 april 2024

Gemeente Heeze-Leende, RIB en raadrapport 2023, inzake uitgaven Participatie, Wmo en Jeugd, 23 april 2024

Gemeente Heeze-Leende, Raadsinformatiebijeenkomst Uitvoeringsprogramma beleidsplan sociaal domein, 11 juni 2024

Gemeente Heeze-Leende, Cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugd 2023, juni 2024

Gemeente Heeze-Leende, RIB Cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugd 2023, 25 juni 2024

Gemeente Heeze-Leende, Cliëntervaringsonderzoek Jeugd en Wmo 2023, juli 2024

Gemeente Heeze-Leende, Uitvoeringsplan 2024 – 2027 Sociaal Domein

Gemeente Heeze-Leende, Raadrapport Overzicht Sociaal Domein jaar 2024 H1

Gemeente Heeze-Leende, Startnotitie Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein, december 2024

GGD Brabant-Zuidoost (2022). Coronagezondheidsmonitor Jeugd 2021. Gemeenteprofiel subregio A2 gemeenten, juni 2022

GGD Brabant-Zuidoost (2025). Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024.

Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028, 20 juni 2023.

Inspectie Justitie en Veiligheid en Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Toezicht jeugdbeschermingsketen, brief aan minister voor Rechtsbescherming en staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, september 2022

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), Rapport - De centrale rol van lokale teams in de jeugdhulpketen. Wat goed gaat, wat beter kan en waar de lokale teams staan in relatie tot het Toekomstscenario en de Hervormingsagenda, juni 2023.

Jeugdautoriteit, De Stand van de Jeugdzorg, oktober 2024

Kamerstukken II 2023/24, 36546, 2. Ministerie van VWS, Aanbieding ontwerpbesluit Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (brief van de staatssecretaris), 20 december 2024

Netwerk Opgroeikracht, netwerksessie februari 2025

Regio Jeugdzorg Zuidoost-Brabant, Position paper Samen voor Jeugd 2020
Regio Jeugdzorg Zuidoost-Brabant, Uitgangspunten Regiovisie bovenregionale samenwerking, 2021

Regio Jeugdzorg Zuidoost-Brabant, Transformatieplan jeugdhulp Samen voor Jeugd 2022 – 2025, In beweging naar meer maatwerk, samenhang en professionele ruimte, 2022

Regio Jeugdzorg Zuidoost-Brabant, Jaaroverzicht 2023, Realisatieoverzicht en verslag Werkplan 21voorJeugd 2023

Regio Jeugdzorg Zuidoost-Brabant, Samenwerkingsovereenkomst Samen voor Jeugd, 2022

Regio Jeugdzorg Zuidoost-Brabant, Dienstverlenings- en samenwerkingsovereenkomst 21 gemeenten Zuidoost-Brabant inzake jeugdbescherming & jeugdreclassering, veilig thuis, crisis interventie team, coördinatie crisishulp en Jeugdzorgplus', januari 2024

Regio Jeugdzorg Zuidoost-Brabant, Regiovisie Samen voor Jeugd, jeugdhulp 2023-2026, 2023

Rodriguez Rivas-Stellaard, S. D. (2023). Boemerangbeleid: Over aanhoudende tragiek in passend onderwijs- en jeugdzorgbeleid.

VNG (2024). Richtinggevend kader. Toegang, lokale teams en integrale dienstverlening. Den Haag, maart 2024

Rekenkamer Heeze- Leende

Onderwerp	Bestuurlijk wederhoor Jeugdhulp in de gemeente Heeze- Leende
Uw kenmerk	Rapport Jeugdhulp in de gemeente Heeze- leende
Zaaknummer	362064
Behandeld door	N. Gill- Lazdins
Bijlage(n)	
Datum	27 augustus 2025

Geachte leden van de Rekenkamer,

In juli 2025 hebben wij het rapport *'Jeugdhulp in de gemeente Heeze- leende, Stand van zaken en leerpunten jeugdhulp gemeente'* ontvangen als resultaat van uw onderzoek en de fase van hoor en wederhoor. Het college dankt u voor uw inzet, het uitgevoerde onderzoek en de aanbevelingen die u met het college gedeeld heeft. Met deze brief geeft het college een bestuurlijke reactie op het rapport.

U heeft gesproken met leidinggevende, beleidsadviseurs, hulpverleners en consultants betrokken bij de beleidsontwikkeling en uitvoering van het jeugdbeleid. Daarnaast heeft u een documentenanalyse uitgevoerd. In uw rapport *'Jeugdhulp in de gemeente Heeze- leende, Stand van zaken en leerpunten jeugdhulp gemeente'* komt u tot de volgende algemene conclusie en daarmee is de hoofdvraag van het onderzoek als volgt te beantwoorden:

De hoofdconclusies richten zich met name op het beroep dat op jeugdhulp en jeugdzorg in Heeze- Leende wordt gedaan, het lokale beleid dat daarbij wordt gevoerd en de wijze waarop de jeugdhulp is georganiseerd en wordt uitgevoerd. Daarbij komen ook knelpunten en gekozen oplossingen aan de orde.

De rekenkamer komt tot een zestal aanbevelingen. Op elke aanbeveling geeft het college afzonderlijk een reactie. Voorafgaand daaraan wordt eerst een algemene reactie op de hoofdconclusies en aanbevelingen gegeven.

Het college herkent zich in de hoofdconclusies van het rapport. Tegelijkertijd constateert het college dat de aanbevelingen niet rechtstreeks lijken voort te vloeien uit de inhoud van het rapport, waardoor de onderbouwing en aanleiding ervan niet overal helder zijn. Dit maakt het lastig om precies te duiden op welke onderdelen van het rapport de aanbevelingen zijn gebaseerd.

In uw rapport doet u aanbevelingen die zowel gericht zijn aan de gemeenteraad als aan het college.

Aanbeveling 1

Intensiveer het overleg met wettelijke verwijzers (huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten) om meer gezamenlijke kaders te ontwikkelen over wanneer verwijzen passend is. Overweeg de inzet van consultatief overleg of multidisciplinaire triage, zoals huisartsenjeugdtafels.

De Jeugdwet biedt wettelijk ruimte aan medisch verwijzers (zoals huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten) om rechtstreeks jeugdhulp te indiceren. Deze route is niet slechts een alternatieve toegang, maar een wettelijk verankerde en inhoudelijk waardevolle schakel in het jeugdhulpstelsel, die bijvoorbeeld kan leiden tot minder administratieve lasten (c.q. kostenbesparingen). Het college wijst erop dat sommige vormen van jeugdhulp juist efficiënt en doelmatig via medische verwijzers kunnen worden ingezet. Denk bijvoorbeeld aan kortdurende, evidence-based behandelingen bij angst- of stemmingsstoornissen, of diagnostiek en behandeling bij ADHD. In dergelijke gevallen kan directe verwijzing door een huisarts, jeugdarts of medisch specialist leiden tot snelle inzet van passende zorg, zonder onnodige vertraging of extra schakels. Het is van belang dat de Rekenkamer duidelijk specificeert en onderbouwt wat zij daarom onder (te) groot deel verstaan, bijvoorbeeld door aan te geven welk percentage van de verwijzingen buiten de gemeentelijke route als problematisch wordt beschouwd, en op basis van welke criteria dit oordeel tot stand komt. Binnen de gemeente wordt actief gemonitord op verwijzingen via medische professionals. Afwijkingen worden geanalyseerd en besproken met betrokken partijen. Tegelijkertijd is het inderdaad van belang dat we als gemeente voldoende grip houden op de inzet van specialistische jeugdhulp (inhoud, kwaliteit en kosten), zeker wanneer het gaat om langdurige, intensieve of systeemgerichte trajecten. Hierbij is het college al bezig met het intensiveren van de samenwerking met wettelijk verwijzers, met als doel om deze structureel vorm te geven en gezamenlijk te sturen op passende inzet van hulp, kwaliteit en doelmatigheid. Het intensiveren van de samenwerking op regionaal niveau is een gezamenlijke verantwoordelijkheid op regionaal niveau.

Aanbeveling 2

Stel een programmatische opdracht vast voor de vorming van het stevige lokale team, inclusief prestatie-indicatoren (zoals bereik, doorlooptijd, samenwerking met scholen/huisartsen), outputcriteria en outcome-doelen (zoals toename van veerkracht bij jeugdigen). Ontwikkel een bijbehorende uitvoeringsmonitor voor periodieke verantwoording aan de raad.

Het college ondersteunt deze aanbeveling en heeft eerder ingestemd met het beleidsplan en het bijbehorende uitvoeringsplan. Het Stevig Lokaal Team is hierin opgenomen als een projectlijn binnen een programmatische aanpak. Deze aanpak is in uitvoering en gericht op transformatie, met een doorlooptijd naar 2027. De voortgang van het Stevig Lokaal Team wordt meegenomen in de bredere rapportage over het volledige uitvoeringsprogramma Sociaal Domein.

Aanbeveling 3

Borg structureel de inzet van gedragswetenschappers binnen het jeugdteam (minimaal 0,5 fte structureel) en faciliteer periodieke teamontwikkeling en intervisie. Overweeg de opbouw van een lokale 'expertisepool' voor complexe casuïstiek (bijvoorbeeld bij LVB-problematiek of suïcidaliteit), ook in samenwerking met omliggende gemeenten.

Het college ondersteunt deze aanbeveling. Tegelijkertijd vraagt het college zich af waarop de onderbouwing voor de inzet van 0,5 FTE is gebaseerd.

Zonder nadere toelichting of een onderliggende analyse is het lastig om de proportionaliteit en noodzaak van deze inzet goed te beoordelen. Het college onderschrijft het belang van duurzame teamontwikkeling en ondersteunt deze ambitie. Binnen de gemeente Heeze-Leende wordt hier al actief en structureel op ingezet, onder andere via vaste werkvormen zoals supervisie, intervisie en casusgerichte reflectiegesprekken met de gedragswetenschapper. Deze vormen van deskundigheidsbevordering zijn verankerd in de werkwijze van het team en dragen bij aan professionele ontwikkeling en kwaliteitsborging. Tegelijkertijd erkent het college dat deze werkvormen op zichzelf geen garantie bieden voor personeelsbehoud. Factoren zoals arbeidsmarktkrapte, loopbaanperspectief of werkdruk spelen hierin een minstens zo grote rol. Duurzame teamontwikkeling is daarmee een noodzakelijke, maar niet voldoende voorwaarde voor continuïteit. Daarnaast werkt Heeze-Leende binnen de regionale samenwerking 'Samen voor Jeugd' met negen andere gemeenten aan gezamenlijke inkoop en inzet van gespecialiseerde jeugdhulp. Binnen deze samenwerking is de ambitie vastgesteld om integraal samen te werken, bijvoorbeeld door de uitwisseling tussen lokale teams en specialistische jeugdhulpaanbieders te versterken. Het vraagstuk rondom aanvullende expertise op de lokale teams ligt dan ook primair op regionaal niveau, waar het college zich actief voor inzet.

Aanbeveling 4

Ontwikkel een integraal preventieplan jeugd waarin concrete werkafspraken worden gemaakt met scholen (via de LEA), kinderopvang, jongerenwerk en huisartsen over signalering, ondersteuning en escalatieladders. Richt hierbinnen aandacht op mentale gezondheid, echtscheiding en schooluitval.

Het college onderschrijft het belang van vroegtijdige signalering en samenwerking rondom preventie, en herkent de relevantie van thema's zoals mentale gezondheid, echtscheiding en schooluitval. Tegelijkertijd is het college van mening dat het opstellen van een afzonderlijk integraal preventieplan jeugd op lokaal niveau niet noodzakelijk is, gezien de bestaande en functionerende netwerkstructuur binnen de gemeente. Binnen het programma 'Opgroeikracht' is sprake van een intensieve samenwerking met scholen (directies en interne begeleiders), kinderopvangorganisaties (directies en pedagogisch coaches), jeugdverpleegkundigen van de GGD, jongerenwerk en het sociaal team. Deze samenwerking is gericht op het versterken van de opgroei-kracht en het tijdig signaleren van ondersteuningsbehoeften. Via de Lokale Educatieve Agenda (LEA) zijn concrete werkafspraken gemaakt, met specifieke aandacht voor de leeftijdsgroepen 0-6 jaar en 10-12 jaar. Voor de jongste doelgroep ligt de focus op het versterken van de opgroei-kracht van het jonge kind, op basis van signalen uit het veld. Voor de oudere doelgroep wordt ingezet op het bevorderen van mentale gezondheid, eveneens vanuit vroegtijdige signalering. Daarnaast wordt er bovenregionaal, bijvoorbeeld vanuit IZA, gewerkt aan de ontwikkeling van preventieve programmalijnen en plannen. Het college is van mening dat de daadwerkelijke beweging en impact vooral lokaal tot stand komt, en dat investeren in een sterke netwerkstructuur en programmatische samenwerking op gemeentelijk niveau de meest effectieve route is om verbindingen in het voorliggend veld en met onderwijs te versterken. Wel zijn we van mening dat de bestuurlijke inbedding in het LEA steviger dient te worden ten aanzien van 'Opgroeikracht' om duurzame verankering hiervan te bewerkstelligen.

Aanbeveling 5

Stel per kwartaal een rapportage op met doorlooptijden voor verschillende typen aanvragen én wachttijden voor specifieke typen zorg (ambulant, verblijf, GGZ). Gebruik deze data voor gerichte interventies en inkoopafspraken met aanbieders.

Het college onderschrijft het belang van het structureel inzichtelijk maken van wachttijden binnen de jeugdzorg. Wij erkennen dat lange wachttijden risico's met zich meebrengen voor het tijdig bieden van passende hulp aan jeugdigen en hun gezinnen. Onze jeugdzorg is regionaal ingekocht, wat betekent dat de monitoring van wachttijden en doorlooptijden plaatsvindt op regionaal niveau. Binnen deze samenwerking is data over wachtlijsten beschikbaar en wordt deze actief gebruikt voor sturing en overleg met aanbieders. Intern werken we aan een datamodel dat naast bovenstaande ook de wachttijden voor intake sociaal team en hulpverlening inzichtelijk maakt en gebruikt gaat worden voor de interne bedrijfsvoering.

Aanbeveling 6

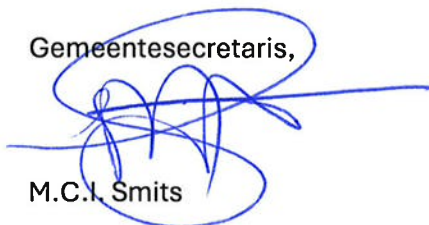
Start een jongerenraad of klankbordgroep jeugd die periodiek advies geeft over de praktijk van jeugdhulp in Heeze-Leende. Betrek hen bij het ontwerpen van nieuwe beleidsmaatregelen en de evaluatie van bestaande voorzieningen.

Het college onderschrijft het belang van het benutten van ervaringskennis van jongeren. Binnen de lokale inzet ligt de focus momenteel op het versterken van de pedagogische basis, waarbij we onder andere toe willen werken naar een ouderklankbordgroep. Jongeren worden op onderdelen van preventie, zoals de inrichting van speelvoorzieningen en het jongerencentrum betrokken als gebruikers. Wat betreft ervaringskennis over jeugdhulp en beleid vindt de structurele inbedding hiervan plaats op regionaal niveau, binnen de samenwerking 'Samen voor Jeugd'. Daar worden beleidslijnen uitgezet en de inkoop van specialistische jeugdhulp georganiseerd. Binnen deze context zijn initiatieven zoals de Adviesvangers actief, die jongeren betrekken bij beleidsontwikkeling en evaluatie. Het college ziet hierin een waardevolle basis, maar erkent dat de benutting van jongerenperspectieven verder versterkt kan worden. De voorgestelde vorm van een lokale Jongerenraad of klankbordgroep wordt op dit moment echter niet als meest passend gezien. Het college verkent liever hoe bestaande regionale initiatieven effectiever benut of uitgebreid kunnen worden en hoe jongeren op een laagdrempelige maar betekenisvolle manier betrokken kunnen worden bij lokaal beleid.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Heeze- Leende,

Gemeentesecretaris,

M.C.I. Smits

Burgemeester,

T.M. Heldens

Nawoord Rekenkamer A2-gemeenten naar aanleiding van het bestuurlijk wederhoor van de gemeente Heeze-Leende

De Rekenkamer A2-gemeenten dankt het college van burgemeester en wethouders van Heeze-Leende voor de zorgvuldige en uitgebreide bestuurlijke reactie op het onderzoeksrapport *"Jeugdhulp in de gemeente Heeze-Leende, stand van zaken en leerpunten jeugdhulp gemeente"*.

Wij constateren dat het college zich herkent in de hoofdconclusies van het rapport. Tegelijkertijd merken wij op dat het college bij enkele aanbevelingen de onderbouwing mist of de proportionaliteit bevraagt. Vanuit de Rekenkamer willen wij benadrukken dat onze aanbevelingen zijn bedoeld om de raad en het college handvatten te bieden voor versterking van beleid en uitvoering. Zij zijn gebaseerd op de analyse van beleid, praktijkervaringen en gesprekken met betrokken professionals.

- **Aanbeveling 1 (samenwerking met wettelijke verwijzers):** wij onderschrijven het belang dat het college hecht aan de wettelijke positie van medische verwijzers. Onze aanbeveling is vooral bedoeld om de grip en gezamenlijke sturing op de inzet van specialistische zorg te vergroten, juist in een context waarin verwijzingen buiten de gemeentelijke toegang leiden tot forse financiële en inhoudelijke impact.
- **Aanbeveling 2 (programmatische opdracht stevig lokaal team):** het is positief dat het college deze aanbeveling omarmt en reeds heeft ingebed in de programmatische aanpak Sociaal Domein. Het expliciet monitoren van prestaties en effecten achten wij van belang voor structurele verantwoording aan de raad.
- **Aanbeveling 3 (structurele inzet gedragswetenschappers en expertise):** wij begrijpen de vragen van het college over de exacte onderbouwing van de inzet (0,5 fte). De aanbeveling is bedoeld als richtinggevend: continuïteit van specialistische deskundigheid en structurele teamontwikkeling zijn cruciaal voor kwaliteit en borging van complexe jeugdhulp.
- **Aanbeveling 4 (integraal preventieplan jeugd):** wij erkennen dat er binnen Heeze-Leende al een netwerkstructuur en samenwerking met onderwijs en partners aanwezig is. De aanbeveling beoogt dit te versterken door meer integraliteit en bestuurlijke borging, zodat preventie niet afhankelijk is van losse projecten of programma's.
- **Aanbeveling 5 (monitoring doorlooptijden en wachttijden):** het college wijst terecht op de regionale context van inkoop en monitoring. Onze aanbeveling richt zich erop dat juist ook lokaal inzicht in wachttijden en doorlooptijden noodzakelijk is voor sturing en om de raad adequaat te informeren.

- **Aanbeveling 6 (betrekken van jongeren):** wij waarderen dat het college inzet op bestaande regionale initiatieven en het versterken van de pedagogische basis. De aanbeveling voor een lokale jongerenraad of klankbordgroep is gedaan vanuit het belang om ervaringen van jongeren dichterbij de lokale beleidsvorming te brengen. Wij zien het als een waardevolle aanvulling op de regionale structuren.

Tot slot benadrukken wij dat het doel van ons onderzoek is om bij te dragen aan het lerend vermogen van gemeente en raad. De dialoog tussen college, raad en Rekenkamer draagt bij aan een betere inrichting van de jeugdhulp, waarbij het belang van jeugdigen en hun gezinnen steeds vooropstaat.

Hoogachtend,

Rekenkamer A2-gemeenten

Karin van den Berg

Coen Cransveld

Isabel Plessius